

2011. gada ziema

www.lu.lv

**Mācību prorektora
krēslā –
Andris Kangro**

**Mācīt skolēnus,
nevis priekšmetu**

**Ekonometrijas
pētnieks
Mihails Hazans**

**Topošā juriste –
trīnišu māmiņa**

Ziņa ziņo ziņojot

**Mecenātisms
studentiem,
senioriem un
bibliotēkai**

Ir vajadzīgs laiks

LU Humanitāro zinātņu fakultātes dekāne profesore **Ilze RŪMNICIE**

Koki nu ir pilnīgi kaili un dienas garums rūk teju tautāmi (ja skatām minūšu bilanci kalendāra lapiņā) – laiks, daba un mēs ejam uz kārtējo galu, lai atkal piedzīvotu jaunu sākumu. Jo lazdas jau sagatavojušas nākamās spurdzes, vēl sīkas un tvirtas, bet tās zina savu nākamības uzdevumu – briest, briest, pavasarī izbirt zeltainos putekļos un rudens svīdumā tapināt riekstus.

Kā jau klasiskais filologs nespēju atturēties, nepieņēmuši senos grieķus – pirms

28 gadsimtiem dzejnieks Arhilohs rakstījis šādas rindas: «Izzini, kādam ritmam cilvēki pakļauti!» Ritms dabā un ritms cilvēka dzīvē, īpaši tās darba daļā, sen jau vairs nesaskan, tomēr astronomiskā gada beigās arvien tradicionāli apcecam abas šīs līknes, skatot tās līdzībās.

Darba dzīves līkne Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātē pēdējos gados noteikti nav bijusi prognozējami rimta kā dabā. Visvalža ielas 4a namam pēdējos gados gājuši pāri pārkārtojumu vēji, tomēr tagad vienai no lielākajām Universitātes fakultātēm vārdā ir humanitārās zinātnes. Un tā ir liela atbildība, jo humanitārā sfēra ir gan galvenā nacionālo vērtību turētāja, gan arī starptautisko, cittautu vērtību pārstāvētāja noteiktā valstī, sabiedrībā. Sabalansēt abas šīs jomas ir mūsu fakultātes būtisks uzdevums. Otrs, ne mazāk svarīgs, – plašāk un pārliecinošāk rādīt

(atgādināt?) humanitāro zinātņu vietu un lomu inteligēntas (pamatnozīmē, no latīņu *intellegere* – 'saprast') sabiedrības attīstībā.

Tam vajadzīgs laiks. Laiks, kuram ir savs ritms jeb ritums – ar kāpumiem un kritumiem, veiksmei un klupieniem (par ko arī Arhilohs savā dzejolī.)

Mana pieredze dekāna amatā vēl nav tāda, lai varētu piesaukt dziļus secinājumus, plašu statistiku u. tml. Bet skaidri zinu, kas iedvesmo: piemēram, starptautiska kvalitātes atzinība Humanitāro zinātņu fakultātes tulkošanas studiju programmai; fakts, ka četri Humanitāro zinātņu fakultātes kolēģi 2011. gadā nopelnījuši valsts apbalvojumus; uzaicinājums kādai jaunai zinātniecei piedalīties ekskluzīvā starptautiskā zinātņu forumā, kur noteiktai apakšnozarei paredzēts tikai sešu referātu laiks; fakts, ka nodarbībā *discipulus superat magistrum*; septiņas 2011. gada monogrāfijas, kuru

autori ir Humanitāro zinātņu fakultātes mācībspēki; kupla studentu pulciņa pozitīva murgu doņa fakultātes vestibilā pirms pirmās rīta nodarbības...

Negatīvu fonu rada, piemēram, neētiska (arī melnā) retorika – gan šaurākā, gan plašākā nozīmē pēdējā laikā izplatīts izteiksmes un faktu pasniegšanas veids. Tā – tāpat kā nemiers – nebaro, posta.

Stiprina pārliecība, ka vērtība ne vienmēr ir atskaišu ciparotajās ailēs, bet vienmēr mūsu reālajā darbā, zināšanās un veidā, kādā tās iegūstam, uzkrājam un nododam tālāk – studentiem, sabiedrībai.

Universitātes ļaudīm nākamajā gadā novēlu piedzīvot pārsvarā iedvesmojošo un pozitīvi pārliecinošo, tikt galā ar negatīvo fonu, ja tāds rodas.

Un vēl – iemācīties Universitātes himnu (grūta dziesma, to klausoties, bet skaista un pacilājoša, pašam dziedot), lai lepnums un piederības sajūta mūsu *Alma Mater* būtu vēl pilnīgāka.

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

<http://www.lu.lv/almamater>

Izdevumu sagatavojis:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2011

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

Atbildīgās par izdevumu:
Kitija Balcare, Ilona Vilcāne

Korespondentes:
Kitija Balcare, Agnese Dzene, Madara Henkele, Aija Fedorova, Jeļena Smelova, Daiga Šlahota, Ilona Vilcāne

Tulkojums angļu valodā:
Humanitāro zinātņu fakultātes
profesionālā maģistra studiju programmas
«Rakstiskā tulkošana» studente Ilga Mozule

Maketētāja: Ieva Tilīņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Kitija Balcare

**Universitātes vadības komandā –
professors Andris Kangro**

3

Agnese Dzene

Mācīt skolēnus, nevis priekšmetu

6

Ilona Vilcāne

Daudzpusīgākais Latvijas Universitātes kolektīvs

8

Jeļena Smelova

Kā kļūst par mecenātu?

12

Aija Fedorova

Labas ziņas – tradīcijas turpinās!

15

Jeļena Smelova

**Ekonomētrijas pētījumi var ietekmēt valsts
lēmumu pieņemšanu. Mihails Hazans**

20

Daiga Šlahota

**Vērtīgs medicīnas literatūras dāvinājums
Latvijas Universitātes Bibliotēkai**

23

Madara Henkele

Topošā juriste trīnišu mammās godā

26

**Sporta spēles Latvijas Universitātes darbiniekiem
«Jampadracis 2011»**

28

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

no 2011. gada septembra līdz decembrim

30

Universitātes vadības komandā – profesors Andris Kangro

Kitija BALCARE

Sākot ar 2011. gada novembri, Latvijas Universitātes (LU) mācību prorektora amatā stājies profesors ANDRIS KANGRO, kas līdz šim vairāk nekā divpadsmit gadus bija LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes dekāns. Sarunā, kas notiek pirmssvētku laikā, profesors gan dalās atmiņās par piedzīvoto, izpētīto un īstenoto, gan arī ieskicē savu studiju kvalitātes viziju, pamatojot to ar Universitātes stratēģijas punktiem.

– Ilggadējo dekāna krēslu nupat esat nomainījis pret Universitātes mācību prorektora kabinetu. Kādi ir pirmie iespaidi jaunajā statusā?

– Pirmie iespaidi ir labi. Universitātes vadības komanda, kurā ir rektors, zinātņu prorektors, mācību prorektors, kanclers, direktors un administratīvais direktors, man ir ļoti pazīstama no kopīga darba Universitātē jau ilgu laiku. Man bija pārliecība, ka šī komanda Universitātē tiešām strādā kā komanda. Gaisotne tajā ir koleģiāla, par ko esmu pārliecinājies pirmajā darba mēnesī mācību prorektora amatā.

Ierasti mācību prorektoru savā komandā strādāt uzaicina rektors. Tad ir jautājums, vai šādu uzaicinājumu pieņemt vai ne. Šis lēmums nenozīmēja pamest fakultāti, jo Latvijā administratori augstskolās turpina pildīt arī akadēmisko darbu. Nesen pie mums viesojās Tartu Universitātes rektors, kurš stāstīja, ka Igaunijā, esot rektora vai prorektora amatā, profesora darbs uz laiku jāpārtrauc.

Tādā nozīmē es savu fakultāti nepametu. Ja runā par to, ka ilgu laiku esmu bijis tās dekāns, tad jāpiebilst, ka mans darba termiņš dekāna amatā arī beidzas līdz ar šo akadēmisko gadu. Neatstāju fakultāti bez vadības, jo šai maiņai tik un tā bija jānotiek.

– Cik mērķtiecīga un apzināta bija šī izvēle, kad saņēmāt uzaicinājumu?

– Domājot par rektora piedāvājumu, pēkšņi atcerējos dažus interesantus faktus, kas noteikti nav redzami manā dzīvesgājuma aprakstā. Tolaik, kad mācību prorektors bija profesors Edgars Melķis, biju viņam ar rīkojumu noteikts palīgs darbā ar studiju procesa informatīvo nodrošinājumu. Tai laikā izveidojās Universitātes Informātikas pamatu un tehnisko mācīblīdzekļu katedra, ko vadīju, vairs neesot palīgos proktoram.

Bija arī brīdis, kad LU studiju daļa bija bez vadītāja, kas pēc atbildības līmeņa bija nākamais cilvēks pēc prorektora. Tiku aicināts vadīt šo studiju daļu. Šo uzaicinājumu gan tolaik nepieņēmu. Tostarp ir bijušas arī citas sarunas un citi fakti, mainoties rektoriem.

Visu mūžu esmu strādājis Universitātē un uzskatu, ka darbs ir interesants un daudzpusīgs. Lai gan bieži ir sajūta, ka visu nevaram paspēt. Esam mācībspēki, esam pētnieki un reizē veicam administratīvus darbus.

– Laika un darbu plānošana allaž ir izaicinājums vadītājiem.

– Jā, ja šķiet, ka reizēm ir sarežģīti saplānot darbus un noteikt prioritātes, bet ar laiku to iemācās. Man vienmēr darbs Universitātē ir patīcīgs. Mērķtiecīgi uz mācību prorektora amatu kā uz administratīvās karjeras attīstīšanu neesmu virzījies, bet, no otras puses, tajā visā ir sava loģika.

– Kā tas nākas, ka gan rektora, gan prorektoru dzīvesgājumos ir eksakto zinātņu ieraksti?

– Neapšaubāmi, man ir doktora grāds fizikā un fizika kvalifikācija, ko ieguvu Fizikas un matemātikas fakultātē, tolaik vēl tepat šajās Raiņa bulvāra telpās 1971. gadā.

Zinātniskā nozīmē ar dabaszinātnēm pašreiz jau labu laiku nenodarbojos. To apliecina arī publikāciju uzskaitījums, kas ir

Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes jaunā nosaukuma – Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte (PPMF) – svētki 2010. gada 27. maijā. LU PPMF dekāns Andris Kangro, LU Studentu padomes priekšsēdētājs Edvards Ratnieks un LU PPMF Studentu pašpārvaldes vadītāja Santa Lakševica pilda mākslas «kontrolpunkta» uzdevumu

neatņemama sastāvdaļa tam, ko dara mācībspēks un pētnieks Universitātē. Pēdējās publikācijas, saistītas ar cietvielu fiziku, man bija 1983. gadā. Pēc tam diezgan strauji tapa citas publikācijas, kas saistītas ar humanitārām un sociālām zinātnēm, jo paši ar izglītības zinātnēm.

– Kas kalpoja par pamatu šādam pētniecisko interešu pavērsienam?

– Mans zinātniskais virziens šaurākā nozīmē ir starptautiskā salīdzinošā izglītības kvalitātes pētniecība. Šādi kvalitātes mērījumi par skolēnu prasmēm un zināšanām plašā izglītības sistēmas, skolas, ģimenes un indivīda kontekstā pasaulē notiek jau aptuveni piecdesmit gadus. Tur ir ļoti daudz eksaktu momentu. Tuvākajos gados šādi mērījumi varētu sākties arī augstākajā izglītībā.

Strādājot pie profesora Melķiša, biju saistīts ar informātikas pamatiem topošajiem skolotājiem visā Latvijas Universitātē. Apzinājāmies, ka personālie datori ienāk dzīvē un katram tie būs jāpārzina.

Mēs nenodarbojāmies ar datorzinātņi, bet gan ar datoru izmantošanas iespēju izpēti ikdienas mācību procesā skolā un augstskolā. Tātad nodarbojāmies būtībā ar jaunu virzienu – izglītības informātikā, ar to saprotot datoru izmantošanas iespēju izpēti un apguvi izglītības procesā. Tādā nozīmē arī pārgāju no eksaktām uz humanitārām un sociālām zinātnēm. Par pamatu tam, iespējams, kalpoja arī mana izglītība fizikā.

Droši vien, ka tolaik tā man arī bija vislielākā izšķiršanās – pāriet no dabaszinātņu pētniecības pie izglītības zinātnes, nevis no fakultātes uz mācību prorektora kabinetu.

Neapšaubāmi, tas man ir gods, ka kolēģi vadībā ir lēmuši mani uzaicināt savā komandā. Tomēr nav pareizi teikt, ka te ir fiziķis Mārcis Auziņš, biologs Indriķis Muižnieks un fiziķis Andris Kangro. Grāds fizikā jau man paliek, bet fiziķis tomēr vairs neesmu.

– Vairāk nekā divpadsmit gadi ir pavadīti dekāna amatā. Atskatoties – ar ko visvairāk lepojaties no tā, kas paveikts šo gadu laikā?

– Daudz ir paveikts, bet tomēr jāsaka, ka tas ir izdevies kopā ar kolēģiem. Kad biju pētnieciskā centra vadītājs vai prodekāns, vai dekāns, tad reizēm tās organizatoriskās, administratīvās un idejiskās rūpes ir lielākas par kādu lietu, bet noteikti kopā ar kolēģiem.

Protams, tā ir starptautisko salīdzinošo izglītības mērījumu uzsākšana un virziena attīstīšana Latvijā, darbošanās kopā ar visu ES, OECD u. c. vairāk nekā 60–70 pasaules attīstītaكو valstu ekspertiem, dalība attiecīgās starptautiskās asociācijās – IEA Ģenerālajā Asamblejā un OECD programmā. Tas ir vesels jautājumu kopums – tas, ko skolēni zina un prot, kas notiek ar skolām, kāda ir vecāku loma, kas un ko ietekmē. Esmu bijis šajā procesā jau no paša sākuma – kopš 1991. gada, un tas turpinās līdz pat šai dienai.

Fakultāte vienmēr bijusi liela, un augušas ir arī nozares, respektīvi, fakultātei ir attīstīties daudznozaru raksturs. Dažādos veidos tam visam esmu pielicis arī savu roku, lai fakultāte pilnveidotos. Kopīgā darbā tapa izglītības zinātnes virziens un izglītības zinātņu maģistra programma. Latvijā tika izveidota jauna zinātnes apakšnozare – izglītības vadība, kura LZP klasifikatorā tika ierakstīta 1998. gadā, tagad Latvijā izglītības vadībā esam jau 5 profesori. Izglītības vadības apakšnozari arī centāmies ieviest gan maģistrantūras, gan doktorantūras līmenī, izveidojot izglītības vadības maģistra un izglītības vadības doktora programmu, kur daudz kas studiju saturā tika ietverts arī no starptautiskajā pētniecībā iegūtās pieredzes.

Papildus visam klāt nāca izglītības pētniecības metodes, kur daudz palīdzēja mana un vairāku kolēģu iepriekšējā izglītība eksaktajās zinātnēs. Lielās starptautiskās konferencēs var dzirdēt to, ka trūkst kvalitatīvu un aizrautīgu pētnieku, kas strādā ar kvantitatīviem datiem un to apkopošanu un analīzi.

Visbeidzot, mākslas studijas fakultātē. Starp citu, skolas laikā Gulbenē aizrāvos ar zīmēšanu, man mēdza jautāt, kāpēc neesmu aizgājis mācīties uz kādu mākslas skolu, lai gan no šodienas skatupunkta droši vien bija pareizi, ka neaizgāju. Svarīgi minēt arī mākslas virziena attīstīšanu fakultātē, kur no savas puses ieguldīju organizatorisku darbu, lai arī ideja nāca no Raiņa bulvāra ēkas. Jau pirms mana darba fakultātē bija vērojamas mākslas tradīcijas. Redzot mūsdienu situāciju un situāciju Universitātē, šķita, ka nevar atstāt mākslu kā neapkoptu lauciņu.

Fakultātes daudzpusība un pilnveide ir tas, ko darījām šajos gados. Protams, strādājām arī pie skolotāju programmu pilnveides, tās ir sarežģītas, jo skolotājs ir izglītības kvalitātes atslēga. Piemēram, Somijā ir ievērojama atlase – skolotāja programmā tiek uzņemts tikai viens no desmit potenciālajiem studentiem ar visaugstākajiem mācību rezultātiem vidusskolā.

Tas, kā neatkarīgajā Latvijā veidojās skolotāju izglītības sistēma, notika mūsu acu priekšā un ar mūsu aktīvu līdzdalību. Vēl tolaik, kad rektors bija profesors Juris Zaķis, Latvijā veidojām bakalaura un maģistra studiju programmas, tai skaitā bakalaura programmas skolotājiem. To paveicām jau deviņdesmitajos gados, 1998. gadā Latvijā jau bija šie studiju programmu cikli – bakalaura, maģistrs, doktors, pirms to noteica Boloņas process.

Pašreiz arī strādājam pie kopīgu skolotāja maģistra programmu izveides sadarbībā ar kaimiņvalstīm, kas ir nākamais solis skolotāja izglītībā. Arī Universitātes stratēģiskajā plānā ir punkts, kas norāda uz nepieciešamību pilnveidot vienotu skolotāju programmu sistēmu LU. Neapšaubāmi, skolotāji mums Latvijā ir jāizglīto, un tas ir viens no Latvijas Universitātes uzdevumiem, kas nozīmē arī sadarbību starp fakultātēm, lai nedublētu programmas.

Tas vairāk bija par zināmām jaunām lietām, kuras es kopā ar kolēģiem attīstīju, taču es noteikti lepojos arī ar to, ka man relatīvi lielā laika posmā, manuprāt, izdevās saskaņot dažādu jomu intereses lielā daudznozaru fakultātē, nodrošinot pedagogijas, psiholoģijas, mākslas, izglītības vadības u. c. jomu sabalansētu attīstību.

– Ir jaunas vēsmas politiskā līmenī, ienākot jaunam izglītības ministram. Kā tas var ietekmēt jūsu darbu vai darbību?

– Ministri mainās, šobrīd ministram ir daudz ideju, ko apspriest. To arī mēs darām. Bet mūsu darbu ietekmē arī likumiskā bāze. Augstskolu likumā izmaiņas ir pieņemtas šovasar, arī tas ietekmē mūsu darbu.

Mums ir Latvijas Universitātes Stratēģiskais plāns līdz 2020. gadam, kas ir visnotaļ jauns dokuments, un tajā ir daudz konkrētu rezultātīvu rādītāju, kuri jāsasniedz.

Vilņas Universitātes un Tartu Universitātes rektoru vizīte Latvijas Universitātē. No kreisās: LU mācību prorektors prof. Andris Kangro; Vilņas Universitātes rektors Benedikts Jodka (*Benediktas Juodka*)

Tikšanās laikā ar Tartu un Vilņas Universitātes rektoriem runājām arī par nepieciešamību izveidot ekselences jeb izcilības programmas, kas nozīmē akadēmiski labi sagatavotus un motivētus studentus un augsti kvalificētus mācītājus, kuri nodrošinātu arī augstus akadēmiskus sasniegumus. Tas nozīmē, ka būtu jābūt atļasei jau iestājoties. Ir doma izveidot starptautiskus ekselences moduļus skolotāja maģistra programmā ar dažādām kvalifikācijām. Šajā programmā būtu jāiesaistās lielākajai daļai fakultāšu, dodot savu ieguldījumu kvalifikāciju nodrošināšanā.

Līdztekus tiem uzdevumiem, kurus jātiecas īstenot saskaņā ar LU stratēģiju, man personīgi visvairāk rūp studiju kvalitātes jautājums. Neapšaubāmi, vēlos redzēt kvalitatīvu un draudzīgu studiju vidi gan studentiem, gan mācītājiem. Tur ietilpst daudz kas – mācību saturs, process un rezultāti. Un tas jau arī ir mācību prorektora uzdevums un sūtība.

– Ciktāl izcilības programmu kontekstā Universitātei ir jābūt kā dabiskās atlases vietai, vai tai ir jāizvēlas motivētākie studenti jau pie ieejas durvīm?

– Te jābūt līdzsvaram. Stratēģijā ir iedalījums studiju līmeņos, un te mums jāredz sava veida piramīda. Bakalaura un arī daļā maģistrantūras līmeņa programmu Universitātei ir jāatver durvis visiem, kas vēlas studēt. Savukārt izcilības jeb ekselences programmām mums ir jānosaka konkrēti kritēriji. Stratēģija nosaka politiku un virkni rādītāju. Tur arī ir minēti procenti, programmu skaits, studentu skaits šajās programmās.

Tā gan nenotiks, ka Universitāte kļūtu desmit reizes mazāka pēc studentu skaita, strādājot tikai izcilības programmu īstenošanā. Tas nav paredzēts ne stratēģijā, ne misijā, jo kalpojam Latvijas tautai. Cits jautājums ir par doktorantūras programmām – ir noteikts, ka tām gan visām jābūt izcilām.

Tātad Universitātes durvis paliek plaši atvērtas. Studiju procesam ir jābūt kvalitatīvam, maģistra līmenī mums tiešām jābūt arvien vairāk un vairāk zinātnē balstītu studiju. No bakalaura studiju programmas līdz doktorantūras izcilības programmai ir jāiet tiem, kam tas padodas un kas jūt aicinājumu to darīt.

Protams, jāņem vērā, ka demogrāfisku apstākļu dēļ studentu skaits samazināsies, bet tomēr mēs vēlamies piesaistīt noteiktu procentu studētgrībētāju no visiem Latvijas labākajiem skolēniem, kas grib mācīties. Tas ir mūsu slavas un zīmola jautājums, un mums ir jāprot sevi parādīt, lai tā tas arī būtu.

Mums vajag lieliskus, kvalitatīvus pasniedzējus bakalaura līmenī, arī maģistra līmenī vajag tādas mācītājus, bet reizē tiem jābūt cilvēkiem, kas aktīvi strādā zinātnē un kas pēc iespējas iesaista savos projektos arī studentus, lai maģistra darbi būtu arvien vairāk balstīti zinātnē, savukārt doktorantūras programmās simtprocentīgi jāstrādā tikai tiem profesoriem, kas paši darbojas zinātnē.

Tas arī atspoguļo Latvijas Universitātes kā zinātnes universitātes būtību.

Leading the University team – professor Andris Kangro

Since November of 2011, Professor Andris Kangro has assumed the office of Pro-Rector at the University of Latvia (UL). A. Kangro was professor at the UL Faculty of Pedagogy, Psychology and Art up to then. Since 1993 the office has been taken up by Professor Juris Krūmīns, Dr.phys., Prof. A. Kangro was Dean of the UL Faculty of Pedagogy and Psychology from 1998 till 2010. Since 2010 he was Dean of the UL Faculty of Pedagogy, Psychology and Art. Professor A. Kangro is one of the founders and managers of the quality research branch of international evaluation of educational achievement in Latvia and the respective organizational structures. Since 1991 he has been a UL Senate member. At the University of Latvia, Pro-Rectors are approved by the UL Senate on the recommendation of Rector. In the interview, professor shares stories from his own experience working at the University and outlines his future plans.

Pateicoties «Iespējamās misijas» programmai, skolotāja profesija jauniešu vidū joprojām ir aktuāla. Jaunie Latvijas Universitātes fiziķi, biologi un vēsturnieki labprāt izmēģina savus spēkus pedagoģijā, lai gan pēc iegūtās izglītības ir speciālisti katrs savā jomā. Arnis Kleinbergs un Pāvels Nazarovs pēc diviem gadiem, kas projekta laikā pavadīti skolā, turpina mācīt bērnus. Inese Pelnēna augsti vērtē gūto pieredzi, tomēr darbu skolā neturpina.

Mācīt skolēnus, nevis priekšmetu

Agnese DZENE

– Kāds bija jūsu «Iespējamās misijas» sākums?

Inese: Pēc vasaras mācībām, kas sagatavo jaunos skolotājus, bija maza eiforija. Tu jūties tāds stiprs – es tagad mācīšu, tāda jauna un skaista aiziešu, visiem patīkšu, zinu, kā vajag darīt, un viss ļoti labi izdosies. Bet, kad nonāc skolā, vienalga, kāds ir tavs sagatavošanās un izglītības līmenis, iet ļoti grūti. Tev ir jālauž sevi pilnīgi citādā veidā. Īpaši grūts ir pirmais pusgads. Tā ir cīņa ar sevi, kamēr saproti, kā plānot stundas, kā tās vadīt. Vēl neesi drošs par to, ko dari. Uzvaras mirkli ir ļoti maz, pārsvārā ir sajūta, ka ir ļoti grūti. Un ļoti bieži rodas jautājums – kāpēc es vispār to daru? Tie mazie uzvaras mirkli ir kaut vai viena laba stunda nedēļā vai arī kāda skolēna atziņa par mācību stundām. Bet, kad tādi mirkli ir, tas tik ļoti uzlādē, ka esi gatavs pārdzīvot arī grūtāko!

Arnis: Kamēr studēju, divus gadus nepilnā slodzē izmēģināju darbu skolā. Pēc studiju beigšanas nebija plānots kļūt par

Foto: no «Jauno fiziķu skolas» arhīva

skolotāju, bet, uzzinot par «Iespējamo misiju», sapratu, ka tā ir iespēja iemācīties darīt to visu labāk. Arī pirms tam man ļoti veicās, bet zināju, ka varu strādāt vēl labāk. Man bija skaidrs, ka tas būs kaut kas vērtīgs un sniegs ļoti daudzpusīgas izaugsmes iespējas. Tas, ka nebūs viegli un būs daudz izaicinājumu, bija skaidrs. Liels pārbaudījums bija tieši pats sākums – visus ideālus, ambīcijas un uzstādījumus reālajā skolas vidē bija grūti saglabāt. Un arī šobrīd ik pa brīdim sev jāatgādina darba virsmērķis. Skolā to latīņu pašam priekš sevis noturēt ir diezgan grūti. Neieiet rutīnā, saglabāt plašāku skatījumu uz lietām ir lielākais izaicinājums.

Inese: Sākumā bija tādas reizes, ka es sāku mācīt tematu, bet nezinu, kas būs jā mācāca nākamajā stundā. Vai arī citreiz – pēdējā stunda pirms kontroldarba, skolēni man par to jautā, bet es nemaz neesmu tam vēl sagatavojusies, jo visu laiku trūkst laika. Pašai nav ne mazākās jausmas, kas tajā pārbaudes darbā būs... Tev vēl nav tās sapratnes – kas ir skolēns, kas ir mācību priekšmets.

– Kā bērni jūs – tādus jaunos – pieņēma?

Arnis: Viss atkarīgs no tā, kā sevi nostādi. Tā tevi arī pieņem. Un tas jau nav tikai skolotāja profesijā. Galvenais ir nemēģināt uztvert savu jaunību kā kompleksu un uzvesties tā, it kā tu pretendētu uz kaut ko vairāk. Nevienam nepatīk cilvēki, kas izliekas, un bērns to intuitīvi jūt vislabāk. Pieaugušie jau pie maskām ir pieraduši.

– Vai iztēlotais darbs skolā sakrita ar reālo?

Pāvels: Darbs skolā izrādījās kaut kas vairāk nekā tikai fizikas kabinets un laboratorija. Es pasniedzu fiziku, taču paralēli bērniem mācu arī

Inese Pelnēna, studējusi LU Bioloģijas fakultātē bakalaura un maģistra programmā, tagad strādā LU Attīstības un plānošanas departamentā kā tālākizglītības koordinētāja:

«Ejot uz darbu, es visu laiku domāju, ko jaunu vēl varētu darīt.»

Foto: F64

citas lietas – tas arī ir viens no maniem galvenajiem mērķiem, esot skolā, – dalīties ar pieredzi, ko pats esmu guvis, lai caur fiziku varētu runāt ar viņiem par dzīvi. Un vēl es gribu parādīt, ka fiziku var pasniegt arī savādāk, nevis tikai rēķinot teorētiskus uzdevumus.

Es skatos uz saviem audzēkņiem, un man liekas, ka viņi gandrīz visi ir ideāli. Nekad mums nav bijuši konflikti. Protams, dažreiz ir problēmas ar disciplīnu, bet arī tas ir normas robežās un pārejoši. No bērniem nāk ļoti pozitīva enerģija. Es vienmēr cenšos uzturēt pozitīvu atmosfēru, viņi to ļoti labi pieņem un pozitīvo dod arī pretī. Nevajag mācīt priekšmetu, bet vajag mācīt bērnu! Savā ziņā mums ir unikāls stāvoklis, kad varam *samaisīt* to skolas gaisu. Uz mums vēl neattiecas ļoti daudzas skolas klišejas, neesam ieslīguši rutīnā un arī daudz labāk saprotam jauniešus, ko mācām. Es pats zinu, kā ir mācīties, bet vecākiem skolotājiem var būt grūtāk uztvert saikni ar skolēniem.

– Kas dzīvē jums pašiem noder no programmā «Iespējamā misija» gūtās pieredzes?

Inese: Tagad vairāk koncentrējos, lai nepazaudētu galveno mērķi – lielo vīziju par gala rezultātu. Izveidojies tās konstruktīvs mērķtiecīgums. Arī saviem kolēģiem visu laiku cenšos atgādināt, kas ir galvenais, kāpēc mēs visu to darām. Piemēram, *misija* mums katru nedēļu lika sev izvirzīt jaunu mērķi, tādā veidā it kā izaicināt sevi. Arī tagad, ejot uz darbu, es visu laiku domāju, ko jaunu vēl varētu darīt. Ir tas dzinulis, ka negaidu norādījumus tikai no priekšniecības, bet izrādu arī savu iniciatīvu.

Arnis: Skolā iemācās jēgpilnāk runāt un rīkoties. Ikdienā varbūt pēc tā tik ļoti neizjūtam nepieciešamību, bet klasē uz tevi skatās 20–30 acu pāru un tu vienkārši esi spiests atnest ar roku liekvārdībai un nestrukturētībai. Tas ir liels personīgs ieguvums. Tāpat ir apgūtas iemaņas skatīties uz lietām ilgtermiņā un negaidīt ātrus rezultātus.

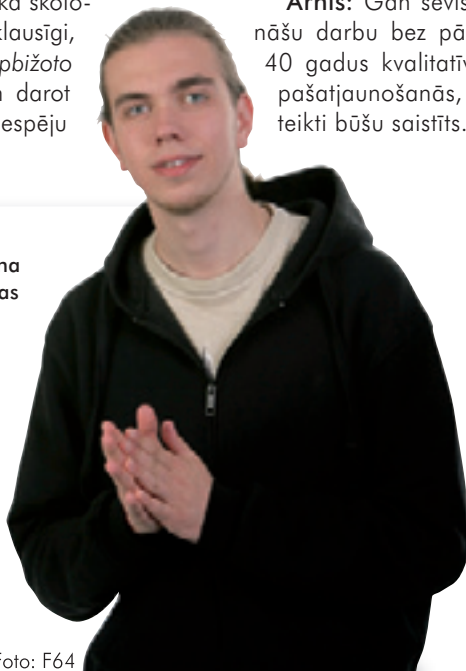
Pāvels: Noderīgas bija prezentācijas un stāstīšanas iemaņas, ko apgūvu, jo tās man pašam noder, mācoties doktorantūrā. Lai cik smieklīgi tas neskanētu, es tagad labāk saprotu fiziku, jo, lai varētu paskaidrot citam, pašam tēma ir ļoti labi jāzina. Tagad mana dzīve arī kļuvusi strukturētāka, jo skolā visu laiku jāplāno, jādomā, kad ko darīt. Esmu kļuvis pacietīgāks. Un kopumā dzīve kļuvusi interesantāka.

Inese: Pēc *misijas* mainījās viedoklis arī par visām pedagogijas lietām – kas vispār ir skolotājs, un kādas ir viņa iespējas. Sabiedrībā ir vispārzināmi pieņemts, ka skolotājam ir ļoti grūts darbs, skolēni ir nepaklausīgi, atalgojums mazs. Viņi nonākuši tādā kā *apbīzoto* statusā. Bet, esot «Iespējamā misijā» un darot savu darbu pēc iespējas labāk, izbaudīju iespēju

Pāvels Nazarovs, studē LU Fizikas un matemātikas fakultātē doktorantūrā, turpina strādāt Rīgas Ostvalda vidusskolā par fizikas skolotāju:

«Darbs skolā izrādījās kaut kas vairāk nekā tikai fizikas kabinets un laboratorija. Es pasniedzu fiziku, taču paralēli bērniem mācu arī citas lietas – tas arī ir viens no maniem galvenajiem mērķiem, esot skolā, – dalīties ar pieredzi, ko pats esmu guvis, lai caur fiziku varētu runāt ar viņiem par dzīvi.»

Foto: F64

iesaistīties dažādos projektos, kas aicina skolotājus domāt par inovācijām savos mācību priekšmetos. «Iespējamā misijā» guvu apliecinājumu tam, ka, ja esi labs skolotājs un gribi pēc iespējas labāk darīt savu darbu, ir daudz iespēju to darīt.

– Kāpēc neturpini darbu skolā?

Inese: Pēc diviem gadiem, kad beidzās «Iespējamā misija», bija doma turpināt mācīt skolēnus kādā citā skolā, bet tad Latvijas Universitātē ar «Iespējamo misiju» uzsāka sadarbības projektu – jaunu studiju programmu tiem skolotājiem, kas jau strādā skolā ar pedagoģisko izglītību vai bez tās, bet kas vēlas iegūt papildu izglītību kādā pedagoģijas jomā. Un šai programmai bija nepieciešams kāds, kas strādātu ar studentiem, lai maksimāli dabūtu atgriezenisko saiti. Tad «Iespējamā misija» mani uzrunāja,

Arnis Kleinbergs, absolvējis LU Vēstures un filozofijas fakultāti, strādā Ozolnieku vidusskolā par vēstures skolotāju:

«Skolā iemācās jēgpilnāk runāt un rīkoties. Ikdienā varbūt pēc tā tik ļoti neizjūtam nepieciešamību, bet klasē uz tevi skatās 20–30 acu pāru un tu vienkārši esi spiests atnest ar roku liekvārdībai un nestrukturētībai.»

Foto: F64

jautāja, vai nevēlos pamēģināt, un es piekritu. Tajā brīdī man arī nebija skaidras vīzijas, kā turpināt savu skolotāja karjeru.

– Cik ilgi puisī domā strādāt skolā?

Pāvels: Vēl divus trīs gadus gribētu savienot zinātni ar skolu, jo es jūtu, ka vajag vēl kādu gadu, lai īstenotu savus mērķus. Es joprojām meklēju labākos paņēmienus un pieejas, kā strādāt un mācīt fiziku. Man šķiet, ka pēc daudziem skolā nostrādātiem gadiem viss aiziet pašplūsmā un rutīnā, pamazām zūd spēks un iedvesma strādāt ar pilnu atdevi, tāpēc nedomāju, ka ir vērts skolā nostrādāt visu mūžu.

Arnis: Gan sevis, gan skolēnu dēļ es ceru, ka neturpināšu darbu bez pārtraukuma. Piekritu, ka nav iespējams 40 gadus kvalitatīvi strādāt par skolotāju. Vajadzīga arī pašatjaunošanās, bet domāju, ka ilgtermiņā ar skolu noteikti būšu saistīts.

Teaching to pupils, not the subject

Three students from the University of Latvia have participated in the Possible Mission programme. Although they major in different fields, they accepted the challenge of standing in front of a classroom full of children to teach. Inese Pelne taught biology and natural sciences in Mezciema Primary School for two years; Arnis Kleinbergs taught history in Mezciema Primary School; and Pavels Nazarovs taught physics in Rīga Osvalda Secondary School. Both young men continue working in school even after the Possible Mission, and Inese has decided to apply her teaching experience at the University. All of them have gained a unique experience and can affirm that the conclusions made and skills developed have been very enriching.

Ziemassvētku koncerts LU senioriem.

Daudzpusīgākais Latvijas Universitātes kolektīvs

Universitātes senioru aktivitātes mecenātisma projektā

Ilona VILCĀNE

Latvijas Universitāte (LU) nav vieta tikai studentiem, profesoriem, zinātniekiem un citiem darbiniekiem, te aktīvi darbojas arī LU seniori. Senioru apvienībā ir aptuveni 300 biedru, kas vēlas saglabāt saites ar Universitāti un justies kā pilnvērtīgi agrākā kolektīva locekļi. Aktīvāko organizācijas kodolu veido aptuveni 60 cilvēku. LU Sociālā dienesta vadītāja Astra Kravčenko skaidro: «Senioru apvienības saime ir visi bijušie ilggadējie darbinieki, sākot no akadēmiskā personāla līdz visiem pārējiem darbiniekiem, kas ir nostrādājuši Universitātē 25 un vairāk gadus.»

Sarunā ar Universitātes senioriem neskan žēlības par valdību, bet gan pozitīva dalīšanās patīkamajā, kas piedzīvots kopā ar pārējiem kolēģiem. Un kā nu ne, ja senioru aktivitātes ir tik dažādas – tās ir gan radošas, gan izglītojošas, gan izklaidējošas un pat sabiedriski politiskas.

Plašās IZGLĪTOŠANĀS iespējas

Izglītošanās un personības izaugsme turpinās arī pēc pensijas vecuma sasniegšanas, un Senioru apvienības biedri nav izņēmums, bet gan lielisks piemērs. Bez tam – viņi ne tikai paši izglītojas, bet arī dalās savās zināšanās ar citiem!

Ziemā reizi mēnesī notiek senioru diskusiju kluba tikšanās, kuru laikā vai nu kāds no biedriem, vai arī zinātnis no malas piedāvā padziļinātu informāciju par kādu tēmu. Pēc ziņojuma noklausīšanās visi klātesošie turpina diskusijas un pauzē arī savu viedokli. Tēmas līdz šim ir bijušas visdažādākās – par pensiju sistēmu, dažādu ievērojamu cilvēku dzīvi, Baltijas jūras krastu eroziju, bebru un lāču populācijām Latvijā, veselības aprūpes un pedagoģijas jautājumiem, Latvijas sēnēm un ļoti daudziem

LU senioru viesošanās Lielvārdzē. Foto no LU Senioru apvienības arhīva

Diskusiju tēmas ir bijušas visdažādākās – par pensiju sistēmu, dažādu ievērojamu cilvēku dzīvi, Baltijas jūras krastu eroziju, bebru un lāču populācijām Latvijā, veselības aprūpes un pedagogijas jautājumiem, Latvijas sēnēm un ļoti daudziem citiem jautājumiem.

citiem jautājumiem. Tematika ir plaša, un konkrētās tikšanās reizes tēmu izvēlas paši biedri. Tādā veidā seniori uzzina gan aktuālos jaunumus, gan arī to, ko viņu kolēģi ir paspējuši izpēfīt.

Paralēli reizi nedēļā tie seniori, kas vēlas, apmeklē angļu valodas kursus, kas tiek organizēti divās grupās – viena ir ar priekšzināšanām, otra – bez, kursi turpinās divu

gadu garumā. Tāpat arī tiek rīkota datorapmācība, kas dod senioriem iespēju iet līdzī laimētam. Kā atzīst paši seniori, šāda veida nodarbības viņus vēl vairāk satuvina. Tāpēc patiesībā nav būtiski, kādu līmeni mācībās katrs sasniedz, vai tas, ka dažām mājās nemaz nav datora, jo svarīgākais ir kopā sanākšana!

Apvārsni paplašina IZKLAIDE

Vasaras mēnešos tiek rīkotas ekskursijas pa skaistākajām vietām Latvijā. Seniore Maija Balode saplāno visu maršrutu un ekskursijas norisi. Kārlis Bormanis atzīst: «Mums, pārējiem, ir jādodomā tikai par to, lai programmu izpildītu laikā. Un pašiem ir jārūpējas, lai autobusā braucot skanētu gan dziesmas, gan labas anekdotes!»

Kas ir svarīgi – arī ekskursiju laikā netiek aizmirsts par izglītošanos – tās bieži vien ir tematiskas, un vienmēr tiek ielānotas tikšanās ar kādu Latvijas tautsaimniecības nozares pārstāvi vai viesošānās lauku saimniecībās.

Daloties atmiņās par daudzajām ekskursijām, nevar nepamanīt to pozitīvo lādiņu, ko tās ir atstājušas ekskursantu sirdī. Dagmāra Strazda atklā, ka «dažādu Latvijas saimniecību apmeklējumi man sniedz lielu dzīvesprieku, īpaši, kad es redzu, ka cilvēks ir kaut ko izveidojis no nekā! Tas ir eliksīrs, kas ļauj mums stingri turēties un ticēt Latvijai». Līdzīgi K. Bormanis, atceroties gleznas, kas aplūkotas Pikšās, stāsta: «Tajās var ikreiz sajūst kaut ko jaunu, lai arī skatītas vairākas reizes. Un sniedz tādu pozitīvo lādiņu cilvēkiem! Es jūtos uzlādēts par vienu kārtu augstāk!»

Datorapmācības nodarbība LU senioriem

Lai arī ekskursiju maršrutu saplāno M. Balode, katrs dalās ar to informāciju, kas ir viņa rīcībā par attiecīgo novadu, piemēram, kādi kultūras cilvēki, zinātnieki vai mākslinieki šeit dzīvojuši un darbojušies. Ausma Liepa visaugstāk vērtē tieši to, ka ekskursijas laikā kāds kaut ko sīkāk pastāsta, bet vēl kāds cits – papildina: «Tāpēc mēs, braucēji, nekad neesam tikai pasīvi klausītāji.» Edgars Vimba atgādina, ka ekskursiju maršruti neaprobežojas tikai ar Latviju – seniori ir apmeklējuši arī Poliju, Somiju, Zviedriju.

Radošā dzirksts MĀKSLĀ

Senioros nav noplakusi radošā dzirksts, var pat teikt, dažiem tā ir iegūties tieši ar gadiem! Galvenokārt pirms kādiem svētkiem, piemēram, Ziemassvētkiem, tiek rīkotas savu darinājumu izstādes. Agrāk tās notika visās Latvijas Universitātes ēkās, tagad parasti tiek rīkotas Universitātes galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19, garderobē. Izstāžu laikā iespējams gan aplūkot dažādos darbus un izstrādājumus, gan arī tos iegādāties, tādējādi paužot atbalstu senioru radošajām aktivitātēm. Parasti tajās aplūkojami un iegādājami dažādi adījumi, tamborējumi, gleznas u. c.

Paši seniori ar lepnumu izceļ savu kolēģi – mākslinieku Gustavu Bušmani, kas savās gleznās jau vairāk nekā 30 gadus iemūžina dažādus Latvijas dabas motīvus. Viņš ilgus gadus strādājis par pasniedzēju Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē un tagad aktīvi un daudz glezno. Viņa gleznas atrodas

LU mecenāta Kristapa Morberga dzimtas mājās. Foto no LU Senioru apvienības arhīva

Angļu valodas nodarbība LU senioriem

privātās kolekcijās Latvijā, ASV, Vācijā, Čehijā, Slovākijā, Ungārijā, Igaunijā un Lietuvā, kā arī vairākos Latvijas muzejos.

SABIEDRISKĀS aktivitātes

Irma Štāle atzīmē: «Mēs arī kontaktējamies un uzzinām, kas notiek Latvijas Pensionāru federācijā!» IZRĀDĀS, divi LU Senioru apvienības locekļi – Kārlis Bormanis un Minors Ginters – ir Latvijas Pensionāru federācijas valdes locekļi.

K. Bormanis par savu misiju zināmā mērā uzskata iespēju informēt Pensionāru federācijas biedrus par notiekošo Latvijas Universitātē, savukārt Universitātes seniorus par to, kādi pasākumi, panākumi, neveiksmes un problēmas tiek risinātas federācijā. Kā Pensionāru federācijas avīzes redaktors viņš mēģina savā izdevumā iespēju robežās atspoguļot to, kas notiek Latvijas Universitātē.

Taču ar to neaprobežojas senioru sabiedriskās aktivitātes. Kā stāsta M. Ginters, pirms katrām vēlēšanām tiek iesniegti dažādi priekšlikumi politiskajām partijām par to, ko vajadzētu iekļaut partiju programmās. Regulāri priekšlikumi un ieteikumi tiek adresēti arī Rīgas domei.

M. Ginters: «Es uzskatu, ka tas ir viens no mūsu priekšlikumiem, ko mēs esam snieguši kādas 4–5 reizes, līdz beidzot pensionāriem tika dota iespēja izmantot Rīgas sabiedrisko transportu bez maksas.» M. Ginters ir aktīvi izstrādājis un iesniedzis arī vairākus citus priekšlikumus, kas varētu atvieglot pensionāru dzīvi Latvijā, tostarp par atvieglojumiem komunālo maksājumu jomā, veselības aprūpē u. tml.

Pateicoties Irmāi Štālei, seniori ir viesojušies arī Briselē, kur tikās ar Eiropas Parlamenta deputāti Inesi Vaideri, lai iesniegtu priekšlikumus ar 11 punktiem, ko vajadzētu darīt Latvijas

LU Senioru apvienības lekcija un diskusija «Sociālās drošības sistēmas ilgtspēja»

ekonomikas uzlabošanai. Lai arī šie priekšlikumi nav ņemti vērā, Latvijas Universitātes seniori joprojām ir apņēmīgi noskaņoti un uzsver, ka jāturpina tādā pašā garā: «Gan jau tas mūris sadrups!»

Kolektīvs kā viena liela ĢIMENE

Taču cauri visām aktivitātēm vijas ļoti būtiskā kopības sajūta uzturēšana. Tāpēc senioru apvienībā dažādos veidos tiek uzturēta ģimeniskuma sajūta – senioriem tiek rīkots gan ikgadējais Ziemassvētku pasākums, gan citas kopā sanākšanas reizes. Īpaša tradīcija ir senioru nozīmīgo jubileju svinēšana.

I. Štāle atzīst – esot Senioru apvienībā, viņa ir iepazinusi vairāk cilvēku nekā savā aktīvā darba laikā un secina: «Esmu iepazinusi ļoti daudz brīnišķīgu cilvēku, kurus nekad nebūtu iepazinusi, ja nebūtu šādas senioru apvienības! Tas, manuprāt, ir viens no lielākajiem ieguvumiem.» Viņai piekrīt arī LU Sociālā dienesta vadītāja A. Kravčenko, atzīstot, ka Universitātes galvenajā ēkā mītošā Senioru apvienība saved visus kopā. Un tie, kas vēlas darboties, darbojas ar pilnu atdevi un degsmi.

Netiek aizmirsti arī bijušie kolēģi – seniori apmeklē to atdušas vietas gan Rīgā, gan ārpus tās, piemēram, LU Sociālā dienesta bijušās vadītājas Mildas Kleperes atdušas vietu Smiltēnē.

M. Ginters atceras, ka savulaik bija divu veidu veterānu organizācijas – kara veterānu organizācija un darba veterānu organizācija. Atmosfērā laikā no šīm divām tika izveidota vienota organizācija: «Nebija nekāda savstarpēja naida un strīdēšanās, kā tas dažkārt notiek pat Saeimā, lai gan mūsu organizācijā bija gan tie, kas savulaik cīnījās Sarkanajā armijā, gan tie, kas bija saistīti ar leģionāriem, kā arī darba veterāni.» Kā svarīgo viņš uzsver piederības sajūtu Latvijas Universitātes

LU senioru jubileju svinības

LU senioru Ziemassvētku salidojums

kolektīvam un iespēju nejusties atstumtiem, kā tas ziemžēl notiekot citās mācību iestādēs.

D. Strazda kā galveno atzīst to, ka pašlaik viss LU kolektīvs ir kļuvis stipri tuvāks, nekā bija darba laikā: «Tolaik mums nebija laika, tagad, satiekot kādu uz ielas, vari justies kā liela ģimenes loceklis.»

Senioru apvienības biedri apciemo arī tos kolēģus, kas ir slimi vai kļuvuši nevarīgi. A. Kravčenko ar skumjām atzīst, ka ir arī tādi, kas atrodas aprūpes centros, un paldies saka Olgai Piževskai un citiem kolēģiem, kas viņus apmeklē: «Es esmu ļoti pateicīga viņiem, jo man ir sāpīgi redzēt, ka cilvēks ir bijis ļoti darbīgs, un pēkšņi viņš nespēj pat piecelties no gultas un ir nepieciešama sociālā aprūpe... Paldies Dievam, ka šāda Senioru apvienība ir un seniori netiek atstumti no Latvijas Universitātes. Jo ir skumji, ja cilvēks ir nostrādājis ilgus gadus un beigās ir jāiziet no savas iemīļotās darbavietas. Tāpēc šeit ir vieta, kur tie, kas vēlas, var vienmēr atnākt un justies labi.»

PATEICĪBA Senioru apvienības atbalstītājiem

Lai LU Senioru apvienības materiālie līdzekļi nebūtu šķērslis uzsākto aktivitāšu turpināšanai, kā arī jaunu aktivitāšu attīstīšanai, 2010. gadā tika uzsākts projekts «Latvijas Universitātes Senioru kluba integrācija modernā sabiedrībā», kas ietver aktivitātes trīs gadu garumā. Projekts tiek realizēts, LU Senioru apvienībai sadarbojoties ar kompāniju «Japan Tobacco International» un Latvijas Universitātes Fondu. Tieši šī projekta ietvaros notiek senioru dalība kultūras, mākslas, izglītības apgaves pasākumos, izbraukuma lekcijās, pieredzes apmaiņā, diskusijās un dažādās apmācību programmās. Kopējā projekta summa ir 21 000 latu, ik gadu aktivitātēm paredzot 7000 latu.

Ieguvumus no šī projekta realizēšanas jūt visi seniori, kas piedalās dažādās apvienības aktivitātēs. Kā lielākais atbalsts tiek minēta autobusu īre, kas tiek segta no projekta līdzekļiem. Seniori

stāsta, ka agrāk autobusus vajadzēja īrēt no reģionālajiem autobusu parkiem, rezultātā ekskursiju izmaksas kļuva pārāk augstas. Tāpēc, pateicoties LU Fonda mecenāta «Japan Tobacco International» finansiālam atbalstam, tagad šī problēma ir atrisināta.

Nobeigums – ko pensionāri NEDARA

I. Štāle: «Vienīgais, ko mēs nedarām, mēs nenodarbojamies ar ārstniecisko vingrošanu vai kādu citu senioriem piemērotu sporta veidu.» Pārējie gan uzreiz iebilst, norādot, ka ekskursijas un pastaigas arī būtu klasificējamas kā fiziskās aktivitātes. Tāpēc nākas secināt, ka Latvijas Universitātes aktīvie seniori, izmantojot LU Senioru apvienības sniegtās iespējas, pilnvērtīgi pavada laiku.

Sarunā piedalījās un piedzīvotajā daļiņās:

Kārlis Bormanis (fiziķis, ilggadējs un pašreizējs LU Cietvielu fizikas institūta darbinieks), **Ira Ērika Kivrāne** (valodniece, bijusī Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes pasniedzēja), **Ausma Liepa** (bijusī Valodu centra pasniedzēja), **Dagmāra Strazda** (bijusī Ekonomikas un vadības fakultātes pasniedzēja), **Edgars Vimba** (bijušais Bioloģijas fakultātes pasniedzējs), **Irma Štāle** (bijusī Valodu centra pasniedzēja) un **Minors Ginters** (bijušais Fizikas un matemātikas fakultātes pasniedzējs).

The most versatile association at the University of Latvia

The University of Latvia (UL) is not only a place for students, professors, scientists and other staff. The UL seniors are active participants of the University life, too. The association has 300 members that wish to preserve their connection with the University and feel like wholesome members of the earlier staff. The most active nucleus of the association consists of approximately 60 people. In this heart-warming story, the University seniors reveal their activities that include further education, excursions, recreation, festivities as well as political activities.

«.. lai daļa no mana īpašuma ienākumiem tiktu izlietoti trūcīgu Latvijas studentu vai audzēkņu pabalstam. [...] Un lieku pie sirds saviem mantiniekiem ievērot šo manu pēdējās gribas rīkojumu un to respektēt.»

Mūžažālo rododendru šķirne 'Vilhelmīne', kas nosaukta par godu LU Fonda mecenātei Minnai Matildei Vilhelmīnei Petkevičiai

Kā kļūst par mecenātu?

M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendija

Jeļena SMELOVA

Latvijas Universitātes Fonds piešķir studentiem dažādas stipendijas. Tostarp tiek atbalstīti ne tikai studiju gaitā sevi jau pierādījušie, bet arī pavisam jaunie – pirmo kursu studenti, kas tik tikko sper pirmos soļus, nākdami no savu skolu ligzdām lielajā Latvijas Universitātes dzīvē. Jau vairāku gadu garumā šos iesācējus atbalsta mecenātes M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendijas: desmit gadu garumā ir piešķirtas 211 stipendijas (vidēji desmit līdz piecpadsmit stipendijas gadā) vairāk nekā 153 tūkstošu latu apjomā. Un tas ir tikai sākums.

Petkevičas piemiņai

Sākotnēji M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendija netika nošķirta atsevišķi, bet tika piešķirta kopīgās Latvijas Universitātes sociālo stipendiju programmas «Ceļamaize» ietvaros, kurā bija apvienojušies vairāki mecenāti, kas atbalstīja centīgus un talantīgus jauniešus no maznodrošinātām un trūcīgām ģimenēm.

Tomēr Petkevičas ieguldījums veidoja ievērojamu daļu, tādēļ ar laiku, īpaši nemainot vērtības un vērtēšanas kritērijus, tā tika izšķirta kā atsevišķa piemiņas stipendija.

Līdz 2009./2010. akadēmiskajam gadam stipendiju piešķiršanas kārtība bija cita – tās varēja iegūt gan bakalaura, gan maģistra, gan doktorantūras maznodrošinātie studenti. Arī stipendijas apjoms bija cits – piemēram, 2002./2003. akadēmiskajā gadā stipendijas apmērs doktorantūras studentiem bija Ls 500, maģistrantūras – Ls 250, savukārt bakalaura līmeņa studentiem – Ls 150. Pašlaik stipendijas apjoms ir Ls 1500 gadā katram stipendiātam.

Nesen ir mainījusies arī pieteikšanās kārtība, un M. M. V. Petkevičas stipendija tiek izsludināta vienlaikus ar stipendiju «Ceļamaize». Stipendija paredzēta tikai 12. klašu abiturientiem – topošajiem Latvijas Universitātes studentiem, kas ir centīgi mācībās (vidējā atzīme ir vismaz 7,5 balles), sabiedriski aktīvi un ar nepietiekamu materiālo finansējumu studiju nodrošināšanai. Pieteikšanās laiks parasti sākas katra gada pavasarī, un stipendija tiek piešķirta uz vienu gadu. 2012./2013. akadēmiskajam gadam pieteikšanās notiks no 1. līdz 23. martam.

Ja stipendiāts studē Latvijas Universitātē par valsts budžeta līdzekļiem, stipendiju viņš saņem 10 mēnešu garumā, Ls 150 katru mēnesi. Savukārt, ja budžeta vietu Universitātē iegūt neizdodas, stipendija sedz studiju maksu, un atlikumu izmaksā ik mēnesi pa daļām.

Stipendiāti piedalās arī dažādās aktivitātēs – ik gadu notiek liels Latvijas Universitātes stipendiātu salidojums, katru pavasari viņi tiek aicināti piedalīties talkā, kas notiek Botāniskajā dārzā, arī absolventiem, kas savulaik ir saņēmuši stipendijas, tiek rīkoti īpaši pasākumi. M. M. V. Petkevičas piemiņas

Vecākais dēls Feliks Petkevičs
Foto no privātā arhīva

M. M. V. Petkeviča
Foto no Latvijas nacionālā arhīva

Vidējais dēls
Helmut Petkevičs
Foto no privātā arhīva

LU mecenātes M. M. V. Petkevičas 150. dzimšanas dienas piemiņas pasākums. LU Fonda mecenātes M. M. V. Petkevičas LU pilnvarotā pārstāve Rūta Krastiņa demonstrē rododendru šķirni 'Vilhelmīne', kas nosaukta par godu LU mecenātes M. M. V. Petkevičas 150 gadu jubilejai

stipendijas saņēmēji dodas arī uz Miķeļa kapiem, kur atrodas mecenātes atdusas vieta un kur nesen viņas mantinieki veica viņas dzimtas un arī viņas kapa vietas restaurāciju.

Mērķtiecīgi jaunieši no dažādām ģimenēm

Arī šajā 2011./2012. akadēmiskajā gadā Petkevičas piemiņas stipendijas saņem 10 Latvijas Universitātes pirmo kursu studenti, kuri ir ieradušies no visas Latvijas. Piemēram, Agita Vernere, kas par iespēju saņemt stipendiju uzzināja no iepriekšējo gadu stipendiātes prezentācijas, ir atbraukusi uz Rīgu no Auces, lai studētu Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē. Viņa nāk no daudz bērnu ģimenes un vienlīdz priecājas gan par studiju iespējām, gan par piešķirto stipendiju, kuras saņemšanas faktam sākotnēji nespēja noticēt, jo intervijas laikā ar stipendijas piešķiršanas komisijas locekļiem esot bijusi ļoti uztraukusies. Par stipendijas naudu Agita ir iegādājusies studijām mūsdienās tik ļoti nepieciešamo datoru.

Datora iegādes iespēju apsver arī šī gada stipendiāts Mārtiņš Pričins – viņš atzīst, ka tas kļūst jo īpaši aktuāli, tuvojoties sesijai. Tomēr pagaidām Mārtiņš iegūto stipendiju netērē ne maz – viņš gaida stipendiātu salidojumu, kurā vajadzēs ziedot nelielu summu nākamajiem potenciāliem stipendiātiem. «Tā ir izveidojusies par labu tradīciju, kas māca tos, kuri kaut ko saņem, dalīties arī ar citiem. Un tas patiesi var sagādāt prieku, jo īpaši apzinoties, ka kādreiz paši bijām tajā vietā, kur tagad ir tie, kuriem palīdzam,» paskaidroja Mārtiņš. Arī viņš nāk no daudz bērnu ģimenes, kurā ir vecākais. Mārtiņš studē komunikācijas zinātņi Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē. «Domāju, ka tieši ar savu mērķtiecību pārliecināju komisiju par to, ka esmu stipendijas cienīgs. Jau desmitajā klasē zināju, ka vēlos kļūt par žurnālistu, un darīju visu, lai virzītos uz savu mērķi – apmeklēju kursus, piedalījos atbilstošos konkursos. Kad komisija man jautāja, vai nevēlos studēt kaut ko citu, biju kategorisks – domāju, ka mana stingrā pārliecība par manu izvēli arī viņus pārliecināja,» atzīst Mārtiņš.

Ar atbildību un bijību

«Bieži vien jaunieši, kuri nāk no trūcīgām ģimenēm, nelabprāt runā par savu situāciju un atzīst, ka naudas ne vienmēr visam pietiek,» norāda Rūta Krastiņa, kas ir Latvijas Universitātes stipendiju komisijas locekle un M. M. V. Petkevičas Latvijas Universitātei novēlētā īpašuma pilnvarotā pārvaldniece. Tomēr bieži vien tas ir būtisks un arī izšķirošs stipendijas piešķiršanas

aspekts – atbalstīti tiek ne tikai talantīgi jaunieši, bet arī tādi, kam šāda veida palīdzība var būt izšķiroša. «Tas ir ļoti atbildīgs darbs – izskatīt katru 12. klases skolēna no visas Latvijas pieteikumu par stipendijas piešķiršanu. Es iztuos pret to ar ļoti lielu atbildību, jo daudzos gadījumos tas var izšķirt likteni, kļūt par būtisko jaunā cilvēka nākotnes izredžu piepildījumu,» stāsta Rūta.

Ar tikpat lielu bijību un atbildību viņa attiecas arī pret Petkevičas vārdu – Rūta Krastiņa ir veltījusi daudz laika un enerģijas, izpētot arhīva materiālus, apceļojot Latvijas nostūrus, sameklējot attiecīgus izrakstus un apkopojot visu iespējamo pieejamo informāciju, kas saistīta ar Minnu Matildi Vilhelmīni Petkeviču. «Līdz šim par mecenāti bija pieejama tikai ļoti skopa informācija. Uzzināt tik daudz par Vilhelmīnes dzīves gājumu, ģimeni un noskaidrot arī viņas namīpašuma vēstures detaļas nebija nemaz tik vienkārši. Lai to izdarītu, bija jāatrod, jāizpēta, jāiztulko un jāanalizē seni dokumenti. Ceļš līdz katram no tiem bija grūts, bet interesants. Un es ļoti priecājos par padarīto,» paskaidro Rūta.

Apkopojot gūto informāciju, ir tapis biogrāfisks apraksts par M. M. V. Petkeviču, kā arī viņas namīpašuma Rīgā, Barona 28 un 28a, vēsturiskais apskats, uz kuru apsaimniekošanas pamata arī veidojas stipendijas. Visa šī informācija ir pieejama Latvijas Universitātes portālā.* Katrs teikums tajā ir pamatots ar attiecīgu izrakstu vai dokumentu – kapu vietas izrakstu, dzimšanas, laulības vai miršanas apliecību vai atzīmētu vietu senlaicīgā kartē.

No smagiem darbiem bērībā līdz mecenātismam

Rūtai izdevās noskaidrot, ka Minna Matilde ir dzimusi 1860. gada 9. februārī Salaspils (tagad – Stopiņu) pagasta Ulbrokas muižā Plunču mājās. Ģimenē bez viņas auga arī māsa Natālija un brālis Kārlis. Minnas Matildes bērība nebija no vieglākajām – lielākoties dienas pagāja smagā darbā. Matildei bija iespēja apmeklēt arī pamatskolu, bet diemžēl tā bija viņas vienīgā mācību iestāde – dažādu apstākļu dēļ iespējas turpināt mācības viņai nebija. Matilde skaidri saprata, ka izglītība paver daudz plašākas iespējas dzīvē, tāpēc vēlāk

LU mecenātei Minnai Matildei Vilhelmīnei Petkevičiai veltīta piemiņas plāksne pie nama K. Barona ielā 28a

LU mecenātu stipendiju svinīgā pasniegšana. 2011./2012. akad. gada M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendiāti kopā ar LU rektoru, LU Fonda vadību un LU pilnvaroto pārstāvi. No kreisās 1. rindā: LU rektors Mārcis Auziņš, stipendiātes Anna Loča, Sandra Troska, Evelīna Ostrovska, Sabine Šturme, LU pilnvarotā pārstāve Rūta Krastiņa, stipendiāte Līga Mangule, LU Fonda direktore Laila Kundziņa-Zvejniece, LU Fonda valdes priekšsēdētājs Ivars Lācis. No kreisās 2. rindā: M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendiāti Aija Muizinika, Konstantīns Stararovitovs, Mārtiņš Pričins, Agita Vernere, Līga Pakalna

diezgan smagi pārdzīvoja to, ka viņai nav bijis iespējams turpināt izglītību. Varbūt tieši tas kļuva par iemeslu, kāpēc Minna Matilde Vilhelmīne Petkeviča bija pieņēmusi lēmumu novēlēt daļu no sava īpašuma, lai dotu iespēju jauniem cilvēkiem gūt augstāko izglītību.

Bērnu izglītības nodrošināšana

Arī par savu bērnu izglītību Vilhelmīne bija rūpējusies no sirds. 1879. gada vasarā viņa iepazinās ar savu topošo vīru, izglītotu poļu izcelsmes jaunekli Leopoldu fon Petkeviču, un jau pēc diviem gadiem abi apprecējās. Laulības notika Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā, kuru sakarā Matilde pieņēma katoļticību un tika iesvētīta ar vārdu Vilhelmīne. Tieši šo vārdu viņa turpmāk galvenokārt lietoja. Ģimenē piedzima trīs dēli – Feliks Kārlis Edgars, Helmutis Zigismunds Juliuss un Zigfrīds Romeo. Vecāki ļoti atbalstīja savu bērnu interesi par studijām, mākslu un mūziku. Vecākais dēls Feliks Petkevičs pabeidza mūzikas skolu un kļuva par ievērojamu mūziķi, piedalījās dažādos koncertos, strādāja par klavierskolotāju. Pat savā pirmajā testamentā Vilhelmīne uzsvēra izglītības nozīmīgumu – tika novēlēts, ka viņas un vīra nāves gadījumā dēli nevis vienkārši kļūst par īpašumu mantiniekiem, bet gan saņem mantojumā izglītības procesiem nepieciešamos līdzekļus.

Novēlējums – stipendijas, pateicoties namīpašumam

Patī Vilhelmīne Petkeviča nomira 83 gadu vecumā, 1943. gada 10. maijā, savās mājās Kr. Barona ielā 28,

2011./2012. akadēmiskajā gadā M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendijas saņem 10 Latvijas Universitātes pirmo kursu studenti no visas Latvijas.

2. dzīvoklī. Savā pēdējā testamentā viņa vēlējās, «lai daļa no mana īpašuma ienākumiem tiktu izlietoti trūcīgu Latvijas studentu vai audzēkņu palīdzībai. [...] Un lieku pie sirds saviem mantiniekiem ievērot šo manu pēdējās gribas rīkojumu un to respektēt».

Un tik tiešām – šobrīd Latvijas Universitātes M. M. V. Petkevičas piemiņas stipendijām līdzekļi tiek iegūti no Latvijas Universitātei novēlētā namīpašuma Barona ielā 28 un 28a, Rīgā, daļas apsaimniekošanas. Šo divu namu daļa atbilstoši novēlējumam nonāca Latvijas Universitātes īpašumā. Tas notika 1995. gadā, un namīpašuma pārvaldniece atzīst, ka toreiz tas bija nolietots, ļoti sliktā tehniskā stāvoklī un ar lieliem pārrādēm. Lai gan atjaunošana, remonts un uzturēšana prasīja nopietnus ieguldījumus, mecenātes novēlējums tika pildīts, un stipendijas piešķirtas visu šo gadu garumā.

*Raksts pieejams: <http://www.lu.lv/zinas/t/7326/>.

How does one become a patron? M.M.V. Petkevica Memorial Scholarship

For 10 years the M.M.V. Petkevica Memorial Scholarship has been granted to the talented first year students of the University of Latvia that come from large families and families with poor income. It is possible to apply for the scholarship every March. Ruta Krastina, a member of the scholarship committee at the University of Latvia and authorized manager of M.M.V. Petkevica's property bequeathed to the University of Latvia, tries also to explore M.M.V. Petkevica's dramatic life story and the background for her becoming a patron.

Labas ziņas – tradīcijas turpinās!

Aija FEDOROVA

Novembra beigās Latvijas Universitātes radio NABA mūzikas klubā NABAKLAB tika atklāta Radio NABA 9. dzimšanas dienai veltītā ceļojošā fotoizstāde «9 × 9», kuras tēma šogad bija «Ziņas». Fotokonkurss un arī fotoizstāde ar nemainīgu stabilitāti tiek rīkoti jau piekto gadu un ir kļuvuši par vienu no Radio NABA dzimšanas dienas tradicionālajiem pasākumiem.

Parādīt dzirdēto

Savulaik, 2007. gadā, fotokonkurss tika aizsākts, lai atklātu un izziņātu radio iespējas tikt uztvertam arī vizuāli, ar dažādu tēlu palīdzību. Tas zināmā mērā kļuva par lielu izaicinājumu fotokursa dalībniekiem, kuriem jāspēj izteikti audiāla medija izpausmes interpretēt un ietvert attēlā. Lai nedaudz konkretizētu uzdevumu, katru gadu fotokonkursam tiek izvēlēta tēma. Radio, raidījums, ēters, signāls un ziņas – kā redzams, līdzšinējo konkursa tēmu centrā nemainīgi ir radio un viss, kas ar to saistīts. Galvenais kritērijs darbu vērtēšanā ir radoša un mākslinieciska pieeja, nekādu ierobežojumu vecuma, izglītības, pieredzes vai pārliecības sakarā nav. Tas, kā izstādes «9 × 9» atklāšanas pasākumā savā uzrunā norādīja Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš, padara šo konkursu demokrātisku un neierobežo iztēli: «Demokrātiskums ir jūtams arī izstādes norises vietā – ikviens var aplūkot darbus tādā secībā un tuvumā, kā viņam ir visērtāk, telpa darbus nedomāc un arī pārspilēti nesargā, tie dabiski iekļaujas šajā – kluba – vidē». Jāpiebilst, ka fotoizstāde, kuras atklāšana notika mūzikas klubā NABAKLAB, arī pārējās norises vietās, ejot pie saviem skatītājiem, nezaudēs demokrātiskumu – gan Latvijas Kultūras akadēmijā, «Splendid Palace» (k/t «Rīga»), gan arī Latvijas Mākslas akadēmijā un Latvijas Universitātē.

Ziņa ziņo ziņojot

Šogad konkursā piedalījās darbi no visas Latvijas, iesniedzēju vecuma amplitūda bija ļoti plaša – no gandrīz 18 līdz vairāk nekā 60 gadiem. Tradīcijas jūtamas ne vien no izstādes «9 × 9» organizētāju, bet arī no dalībnieku puses, jo ir tādi, kas piedalās jau vairākus gadus pēc kārtas. Tas, kā norāda fotogrāfs Kristaps Kalns, ļauj vērot arī pārmaiņas un attīstību šo cilvēku radošajā darbībā, taču šis gads ir zīmīgs arī tādā ziņā, ka daudzu jaunu dalībnieku iesaistīšanos. Tēmas interpretācijā bija vērojamas dažādas pieejas, vairums izvēlējās attēlot daudzveidīgus ziņu nodošanas un saņemšanas brīžus un

Latvijas Universitātes rektora prof. Mārcis Auziņa uzruna Radio NABA fotoizstādes «9 × 9» atklāšanā

Turpinājums 18. lappusē

2012

NXBA
93.1 FM
LATVIJAS UNIVERSITĀTE

Š
agriez
pasauli!

Janvāris

P	O	T	C	P	S	SV
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Februāris

P	O	T	C	P	S	SV
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

Marts

P	O	T	C	P	S	SV
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Aprīlis

P	O	T	C	P	S	SV
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Maijs

P	O	T	C	P	S	SV
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Jūnijs

P	O	T	C	P	S	SV
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Jūlijs

P	O	T	C	P	S	SV
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Augusts

P	O	T	C	P	S	SV
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Septembris

P	O	T	C	P	S	SV
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Oktobris

P	O	T	C	P	S	SV
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Novembris

P	O	T	C	P	S	SV
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Decembris

P	O	T	C	P	S	SV
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Turpinājums no 15. lappuses

iespējas, parādījās variācijas par ziņu ietekmi uz cilvēku, kā arī ziņu personificēšana. Papildus tam, kā atzina žūrijas dalībnieki, vērojama atgriešanās pie melnbalta attēla, arī neapstrādātas fotogrāfijas. Radio NABA pārstāvis Madars Štramdiers atklāj, ka šogad žūrijai nebija grūtību izvēlēties uzvarētājus, jau pirmajā vērtēšanas kārtā izvirzījās līderi, par kuriem domas sakrita gandrīz visiem žūrijas locekļiem. Tajā šogad darbojās: Arnis Balčus (fotogrāfs, portāla *fotokvartals.lv* pārstāvis), Aivars Purmāls (fotogrāfs un *FineArtPrint.lv* pārstāvis), Baiba Rībere (Latvijas Fotogrāfijas muzeja pārstāve), Kristaps Kalns (fotogrāfs), Madars Štramdiers (Radio NABA pārstāvis).

Par trim uzvarētājiem, ar kuru darbiem pilsētvidē tiks izplatītas *BadDog* pastkartes, kļuva Edmunds Gross ar darbu «Atkarīgie», Dace Harlesden un viņas fotogrāfija «Stāsti, kas jauns?» un Artūrs Daukulis ar «Izslēdz domas!». Savu simpātiju izvēlējās arī žurnāls «Rīgas Laiks», piešķirot Veronikai Lokotko par viņas fotogrāfiju «Laika ziņas: ir saulains» gada abonementu.

Ikvienai ziņai, stāsta Madars Štramdiers, ir svarīgas trīs lietas: tematika, aktualitāte un regularitāte, un žūrijas izvēlētajos darbos, kuri piedalās fotoizstādē, parādās visi minētie lielumi. Pa šiem gadiem, kopš tiek organizēts konkurss, Radio NABA arī ieguvis draugus un sadarbības partnerus, ar kuru atbalstu visi izstādes dalībnieki, kā jau tas dzimšanas dienās pieklājas, tiek pie balvām. Šajā reizē par to rūpējās «ABLV Charitable Foundation», izdevniecība «Neputns», *FineArtPrint.lv*, portāls *fotokvartals.lv*, žurnāls «Rīgas Laiks», mūzikas klubs NABAKLAB un SIA «Rīgas Nami».

Bez jau nosauktajiem konkursa uzvarētājiem izstādē piedalījās Elīna Auzāne, Uldis Balga, Amanda Balode, Inese

Kalniņa, Arnis Kalniņš, Āris Kundziņš, Juris Lācis, Elza Niedre, Emīls Paupe, Lāsma Pujāte, Elīna Roze, Vineta Saukāne, Digna Sircova, Elgars Wagner's Skrābāns, Artūrs Stiebriņš, Paula Turka, Mārtiņš Vītols.

Izstādes ceļojuma laiki:

NABAKLAB 30.11.2011.–07.01.2012.

Latvijas Kultūras akadēmija 09.01.2012.–25.01.2012.

«Splendid Palace» (k/t «Rīga») 30.01.2012.–12.02.2012.

Latvijas Mākslas akadēmija 13.02.2012.–22.02.2012.

Latvijas Universitāte 23.02.2012.–07.03.2012.

Good news – the tradition continues!

At the end of November, a travelling photography exhibition «9x9» was opened at the music club NABAKLAB of the University of Latvia's radio NABA. The exhibition celebrates Radio NABA's 9th birthday with this year's theme «News». The photography contest and, following it, the photography exhibition have been organized for 5 years so far, and they have become one of the traditions of Radio NABA's birthday celebration. Edmunds Gross with his work «Addicts» («Atkarīgie»), Dace Harlesden with her photograph «Tell me, what's new?» («Stāsti, kas jauns?») and Arturs Daukulis with «Turn off the thoughts!» («Izslēdz domas!») were the winners of the photography contest. Their works will be reproduced on *BadDog* post cards that travel across the city. The magazine «Rīgas Laiks» («The Riga Time») chose and presented its favourite artist with a yearly subscription: Veronika Lokotko for her photograph «Weather News: it is sunny» («Laika ziņas: ir saulains»).

Fotokonkursa laureātu kopbilde

Edmunds Gross «Atkarīgie»

Galvenais kritērijs darbu vērtēšanā ir radoša un mākslinieciska pieeja, nekādu ierobežojumu vecuma, izglītības, pieredzes vai pārliecību sakarā nav.

Artūrs Daukulis
«Izslēdz domas!»

Vairums izvēlējās attēlot daudzveidīgus ziņu nodošanas un saņemšanas brīžus un iespējas, parādījās variācijas par ziņu ietekmi uz cilvēku, kā arī ziņu personificēšana.

Veronika Lokotko
«Laika ziņas: ir saulains»

Dace Harlesden «Stāsti, kas jauns?»

Ekonometrijas pētījumi var ietekmēt valsts lēmumu pieņemšanu.

Mihails Hazans

Jeļena SMELOVA

Migrācija, bezdarbs, darba samaksa, izglītības ekonomika – tās ir tikai dažas no pētījumu tēmām, kurām savu laiku velta Mihails Hazans, kas ir ne tikai ekonometrijas profesors Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē, bet arī daudzu projektu vadošais pētnieks un neatkarīgais darba tirgus eksperts. Nupat viņš ir saņēmis nozīmīgo Spīdolas balvu ekonomikā par sabiedrībai svarīgiem pētījumiem demogrāfijas jomā. Kā viņam izdodas apvienot pasniedzēja darbu un nozīmīgo pētījumu veikšanu?

– Ar Latvijas Universitāti savu dzīvi esat saistījis diezgan sen – 1967. gadā esat uzsācis šeit studijas un jau 1975. gadā – darba gaitas. Bet cik sena ir ekonometrijas vēsture Latvijā vispār?

– Ekonometrija kā ekonomikas apakšnozare un kā mācību priekšmets Latvijā kļuva aktuāla pēc neatkarības atgūšanas. Padomju laikā tā vēl nebija tik skaidri definēta un arī pats nosaukums, tāpat kā Staļina laikos kibernetika, bija «melnajā sarakstā», lai gan faktiski kvantitatīvajos pētījumos jau tad tika izmantotas ekonometrijas metodes. Es pats sāku šīs metodes izmantot pētnieciskajā darbā 90. gadu beigās (savā «pirmajā dzīvē» nodarbojos ar pētījumiem tādās matemātikas jomās kā diferenciālvienādojumi un funkcionālā analīze). Latvijas Universitātē kā atsevišķs priekšmets ekonometrija parādījās ap 1996. gadu. Ir pagājuši 15 gadi, un progress, manuprāt, ir pietiekami labs. Pašlaik mācību procesā izmantojam tās pašas metodes un mācību grāmatas, kas tiek izmantotas Rietumu universitātēs, ekonometrijas apakšnozarē ir aizstāvētas vairākas disertācijas, ir publikācijas starptautiski atzītos žurnālos; arī citu apakšnozaru ekonomisti arvien vairāk izmanto ekonometrijas metodes savos promocijas darbos. Protams, vērtējot kopējo

līmeni, 15 gadu pieredzi grūti salīdzināt ar citur esošo septiņdesmit gadu pieredzi, mums ir, kur augt. Ekonometrijas metožu lietošana citosursos varētu būt plašāka, bet visam savs laiks, galvenais, ka esam uz pareizā ceļa.

– Vai darbu ar studentiem un pētījumiem jūs vērtējat kā savā starpā saistītus vai drīzāk vienu no otra neatkarīgus procesus?

– Abas jomas, protams, ir saistītas, bet arī norobežotās tās var. Ja mēs runājam par laiku, kas ir veltīts vienai un otrai aktivitātei, tas ir nošķirams – kad tu strādā ar pētījumu, protams, tu koncentrēies uz attiecīgiem datiem un rezultātiem, bet, ja tu gatavojies vai lasi lekciju, tev ir pilnīgi citi mērķi. Protams, arī lekcijā joprojām tiek paturēts redzeslokā attiecīgs pētījums un tā rezultāti, citu pētnieku izlasītie darbi, starptautisko organizāciju pētījumu atskaites – principā jebkas, kas pētījuma laikā ir uzzināts, varētu būt noderīgs lekcijā un palīdzēt padarīt lekciju personiskāku un interesantāku.

– Vai Latvijas Universitātē veidojas jūsu pētījumiem atbilstoša vide?

– Fakultātē, protams, ir jūtams atbalsts gan no vadības, gan kolēģu puses. Ir izveidojusies lieliska sadarbība ar sociologiem un politologiem – Brigitu Zepu, Nilu Muižnieku, kolēģiem no LU Filozofijas un socioloģijas institūta, arī ar sociologiem ārpus LU. No otras puses, tas, ko sauc par pētniecības vidi, it īpaši tās starptautiskā dimensija, varētu būt bagātāka – gribētos redzēt blakus strādājošus pirmās klases pētniekus no citām valstīm. Arī motivācijas struktūra varētu būt daudz vairāk orientēta uz augstas kvalitātes pētījumiem. Piemēram, attiecībā gan uz zinātnisko grādu pretendentiem, gan uz akadēmisko personālu joprojām nav caurskatāma publikāciju un konferenču svarīguma reitings (kā, piemēram, Tartu Universitātē, nerunājot jau par ASV vai Lielbritāniju). Akadēmiskā personāla darba samaksas

sistēma arī ne īpaši stimulē pētniecību, kas būtu orientēta uz publikācijām labos žurnālos, lai gan pamazām esam sākuši uz to pusi virzīties.

– Kā veidojas jūsu sadarbība ar Latvijas Universitātes studentiem? Esat saņēmis arī zinātnisko darbu vadītāja balvas un atzinības.

– Kas attiecas uz sadarbību ar studentiem, es, protams, priecājos par iespēju izmantot savus pētījuma rezultātus darbā ar viņiem – nekas tik ļoti nevar bagātināt lekciju saturu kā tas, ko esi pats izpētījis. Tāpēc, neapšaubāmi, sinerģija šeit ir novērojama. Tas dod arī atgriezenisko saikni – tie studenti, kas izvēlas rakstīt savus bakalaura, maģistra vai doktora darbus pie manis, parasti ir ieinteresēti, ļoti motivēti un labā nozīmē ambiciozi. Vienmēr ir patīkami strādāt ar studentiem, kuri paši saredz perspektīvu pētījumos.

– Cik noturīga studentiem ir šī interese? Vai kāds no viņiem iesaistās pētījumos arī ārpus studijām?

– Protams, diezgan daudzi no maniem bijušajiem studentiem arī vēlāk ir piedalījušies manos pētījumos kā asistenti un iesaistījušies dažādos ar ekonometriju saistītos projektos. Arī pašlaik ir vairāki aktīvi doktorantūras studenti, kas asistē, piemēram, šogad bija vērienīgs projekts sadarbībā ar Pasaules Banku par neformālo nodarbinātību Eiropas valstīs, kur sevi veiksmīgi pieteica mans doktorants Aleksandrs Tarvids. Tāpat Tautas attīstības pārskatam veidotajā projektā par emigrāciju man asistēja doktorante Ieva Braukša. Citreiz ir tā, ka sadarbojos ar bijušajiem studentiem, kuri jau studē vai strādā ārzemēs.

– Kā notiek šāda veida asistēšana? Cik lielā mērā students tiek iesaistīts pētījumā?

– Tā ir standarta pieeja, ko izmanto arī citi pētnieki. Studentam tas ir visefektīvākais veids, kā iemācīties pētījuma metodes, tā ir iespēja izmantot savas zināšanas praksē, strādājot ar reāliem datiem, iesaistoties kādā aktuālā pētījumā. Students

saskaras ar pētījuma detaļām un niansēm, kuras parādās lielākoties tikai pētījumu laikā un ne vienmēr ir izstāstāmas lekcijās. Pētniekam šāda studentu piesaiste dažreiz ietaupa laiku, lai gan mana pieredze rāda, ka ne vienmēr tā ir. Studentam ir jāpaskaidro, kas un kā jādara, bet arī pēc tam viņi mēdz pieļaut kļūdas, kuras vēlāk darba vadītājam vajag ne tikai izlabot, bet arī izskaidrot. Bieži vien ir jāpārtaisa liela daļa padarītā, tāpēc rezultātā liekas, ka, strādājot ar datiem, pats varētu visu izdarīt daudz ātrāk. Tomēr šī pieredze studentam ir neatsverama, un arī pasniedzējam tas dod atdevi ilgtermiņā – izaugs pilnvērtīgs pētījumu partneris.

– Spīdolas balvas pasniegšanas ceremonijā ir izskaidrojams viedoklis, ka metodes, kuras jūs izmantojāt savu pētījumu veikšanā, ir jaunas, līdz šim neizmantotas un Latvijas pieredzei unikālas.

– Šāda veida formulējumu gribēja īpaši akcentēt Ekonomistu apvienība, jo tas veids, kā esmu aprēķinājis, piemēram, pašlaik aktuālo emigrācijas apjomu, netika līdz šim lietots. Statistikas pārvalde to tādā veidā nekad nav darījusi. Tomēr jāuzsver, ka konkrēti šajā gadījumā izmantotā metodika nav mans izgudrojums. Tā faktiski ir publiski pieejamo avotu izpēte un apkopšana. Lai to izdarītu, protams, mana deviņu gadu pieredze migrācijas pētījumos stipri palīdzēja. Jebkurā gadījumā tas nav nekas pilnīgi jauns, tas ir vienkārši loģisks darbs, kas bija jāizpilda. Citu manu projektu starpā šis nav pats sarežģītākais metodoloģijas ziņā, bet rezultāti bija praktiski nozīmīgi un ieinteresēja arī plašāku sabiedrību.

– Kuras ir tās pētījumu jomas un tēmas, kas jums pašam visvairāk interesē?

– Mani interesē vairākas jomas. Kopš 2003. gada aktīvi interesējos par migrācijas jautājumiem, kopš 2005. gada – par izglītības ekonomiku. Kopumā sanāca tā, ka Latvijā nebija pietiekami daudz pētnieku, kas nodarbotos ar darba tirgus akadēmiskiem pētījumiem, tāpēc pievērsos šai tēmai, un šobrīd jau esmu to izskatījis gandrīz visos iespējamajos virzienos un griezumos. Esmu padziļināti pētījis bezdarba un darba samaksas jautājumus, apmierinātību ar darbu, dzimumu līdztiesības jautājumus, minoritāšu integrāciju darba tirgū. Darbaspēka ekonomikas jautājumi vispār mani ļoti īpaši interesē – tie ir jautājumi par cilvēku uzvedību, pētījumi par to, kā to var ietekmēt citi faktori, piemēram, vides vai likumu izmaiņas, un kas vispār motivē cilvēkus rīkoties tā vai savādāk. Ir arī tādi jautājumu bloki, kur darbaspēka ekonomika pārklājas ar psihologu un sociologu pētījumu laucīņiem, un, lai gan katrs ir pieradis darboties savā jomā ar sev atbilstošām metodēm, tomēr dažreiz veicam arī starpdisciplinārus pētījumus, kuros iesaistās visu šo nozaru speciālisti un pētnieki katrs ar savām metodēm – tā, piemēram, ekonomisti vairāk strādā ar kvantitatīviem datiem, bet psihologi izmanto mazākas izlases, bet dziļāk un sīkāk izpēta katru individu.

– Vai jūsu veikto pētījumu dati un rezultāti vienmēr ir publiski pieejami?

– Rezultāti, protams, vienmēr ir publiski pieejami, vienīgi jāmin, ka bieži vien šie rezultāti tiek atspoguļoti kā publikācijas zinātniskajos žurnālos vai pētījumu projektu atskaites. Jāatzīst gan, ka pētījuma rezultātu ceļš līdz publikācijai žurnālā prasa laiku, labākajā gadījumā kopš pētījuma pabeigšanas paiet gads, vidēji tie varētu būt pat divi gadi. Tāpēc tas, kas vēl netiek publicēts žurnālos, tiek ievietots internetā, tā saucamajos *working papers* vai *discussion papers*. Šobrīd esmu arī Bonnas Darba pētījumu institūta (IZA) asociētais pētnieks, un tas sniedz man vairākas privilēģijas. Uzrakstot rastu par pabeigto

Profesors Mihails Hazans

Profesoram Mihailam Hazanam Spīdolas balvu ekonomikā pasniedz Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš

pētījumu, to varu pāris nedēļu laikā publicēt IZA Discussion Papers – sērijā, kas darba ekonomikas jomā ir vislasītākā pasaulē. Kopš 2010. gada iza.org lapā ir ievietoti četri mani pētījumi, kas līdz šim brīdim ir lejupielādēti vairāk nekā 2000 reizes, kas ir diezgan daudz. Citā populārā portālā, SSRN (Social Science Research Network), kur piedalās vairāk nekā 175 tūkst. pētnieku, man ir ievietoti vairāk nekā 20 darbi, kas ir lejupielādēti vairāk nekā 1600 reizes, pēc šī rādītāja esmu starp augšējiem 7%. Un vēl ir ekonomistu pētījumu rakstu portāls EconPapers, kur man ir 24 darbi, kas ir lejupielādēti ap 1400 reizi.

– Vai jūs sekojat līdzī jūsu veikto pētījumu rezultātu rezonansei sabiedrībā?

– Protams, man kā jebkuram sociālo zinātņu pētniekam gribas redzēt tieši sava darba rezultātus, nevis vienkārši kaut ko analizēt un pētīt. Parasti jebkuram pētījumam tiek pievienotas arī t. s. «politikas rekomendācijas», un ir ļoti patīkami, ja tās tiek ievērotas un ieviestas. Tas sniedz vislielāko gandarījumu jebkuram pētniekam.

– Vai jums vienmēr izdodas to panākt?

– Man ir bijuši tādi gadījumi. Par būtiskāko varētu uzskatīt 2009. gadā veikto pētījumu par skolotāju algām, kura rezultāti tiešā veidā ietekmēja politiskos lēmumus algu sakarā – toreiz Finanšu ministrijas priekšlikumi par algu samazināšanu tika pārskatīti, un algas netika samazinātas tik ļoti, cik sākotnēji bija paredzēts. Zinu, ka tieši manam pētījumam toreiz bija izšķirošā loma šī jautājuma sakarā; faktiski otrajā dienā pēc prezentācijas sarunās starp Izglītības un zinātnes ministriju un arodbiedrībām visiem dalībniekiem rokās bija mana prezentācija; mans pētījums bija arī Pasaules Bankas pozīcijas pamatā gan toreiz, gan 2010. gadā, kad vēlreiz tika skatīts jautājums par skolotāju algām. Rezultāts skāra gandrīz 30 000 Latvijas skolotāju.

Dažreiz tas nenotiek tik publiski un nav saistīts ar konkrētu pētījumu. Piemēram, 2007. gadā Godmaņa valdības 100 dienu programmā bija ierakstīts plāns samazināt bezdarbnieku pabalsta izmaksas termiņu līdz trīs mēnešiem. Izmantojot savas

zināšanas un savu darba tirgus eksperta reputāciju, man izdevās pārliecināt attiecīgus cilvēkus, kas varēja piedalīties šāda lēmuma pieņemšanā, un mainīt vienas svarīgas institūcijas nostāju (biju izteicies arī medijos, bet ne vienmēr ar to pietiek). Rezultātā lēmums netika pieņemts – ja būtu, pēc gada, kad sākās krīze, mūsu problēmas sociālajā jomā būtu daudz smagākas. Vēl 2009.–2010. gadā biju aktīvi iesaistījies simtlatnieku programmas būtības un nepieciešamības izskaidrošanā.

– Vai gadās arī tā, ka valsts iestādes pašas izrāda interesi par pētījumu rezultātiem?

– Protams, piemēram, pēdējā migrācijas pētījuma rezultātus pieprasīja ļoti daudzas valsts institūcijas, tāpēc es esmu drošs, ka tos izmantos.

– Vai tas vispār ir pētnieka pienākums – informēt sabiedrību par paveikto?

– Principā pētnieka loma ir veikt savu pētījumu, apkopojot datus, sagatavot rezultātus un sniegt rekomendācijas. Teorētiski ar to viņa darbs beidzas, un sekot līdzī tam, kas notiek ar šo pētījumu tālāk, īsti neietilpst viņa darba pienākumos. Pētījums var tikt lieliski prezentēts, bet tālāk tas tikpat labi var nostāvēt plauktiņā, krājot putekļus, un nevienam nenoderēt. Ir jāiegulda zināmas pūles, lai panāktu attiecīgu rezonansi. Dažreiz lielākiem projektiem iepriekš tiek plānotas publicitātes aktivitātes, bet arī ar to varētu nepietikt.

Uzskatu, ka jebkuram sociālo un ekonomisko problēmu pētniekam vajadzētu panākt, lai viņa veiktā pētījuma rezultāti un atklājumi uzrunātu atbilstošu auditorijas daļu, un piestrādāt arī pie tā, lai politikas veidotāji būtu informēti. Protams, šeit ļoti būtiska loma ir medijiem, jo skaidrs, ka ne politiķi, ne ierēdņi neatradīs laiku, lai iedziļinātos publicētā zinātniskā pētījuma rezultātos. Tas ir jāapzinās un jāievēro, lai gan jāatzīst, ka komunikācija ar medijiem prasa diezgan daudz laika un piepūles (ja vēlaties, lai viss tiktu atstāstīts pareizi, ir vai nu jāraksta pašam, vai noteikti jāprasa, lai intervijas teksts tiktu atsūtīts saskaņošanai). Pēc Spīdolas balvas saņemšanas izjūtu to kā papildu slodzi, jo interese ir krietni augusi. Bet komunicēt ar sabiedrību ir svarīga Universitātes misijas daļa.

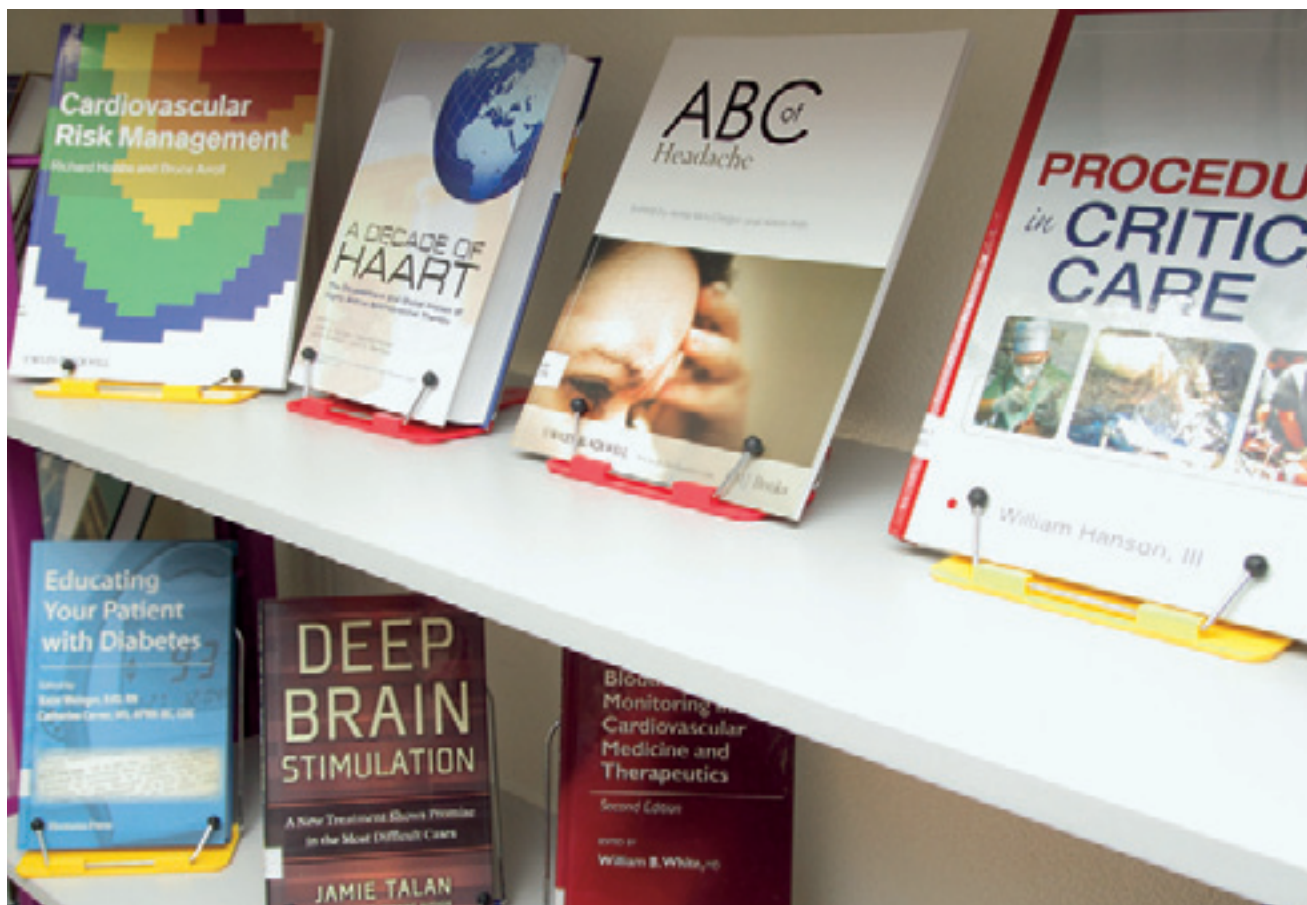
Vēl uzskatu, ja sabiedrībā tiek diskutēts svarīgs jautājums, par kuru pētnieks var sniegt profesionālu atzinumu, tas noteikti ir jādara. Ja tev ir eksperta reputācija, tu vari ietekmēt rezultātu – sākumā pašam daudz jāstrādā, lai veidotu savu reputāciju, vēlāk reputācija strādā tavā vietā. Tā savu viedokli par budžeta vietu likvidēšanas un augstākās

izglītības finansēšanas reformas plānu esmu publicējis avīzēs Dienas Bizness un Telegraf, nosūtījis Latvijas studentu apvienības valdes locekļiem, kuri nesen mani bija uzaicinājuši arī uz tikšanos, un Augstākās izglītības padomei. Nezinu, ar ko tas viss beigsies, bet mana sirdsapziņa ir tīra – ko varēju, izdarīju.

Ja tev ir eksperta reputācija, tu vari ietekmēt rezultātu – sākumā pašam daudz jāstrādā, lai veidotu savu reputāciju, vēlāk reputācija strādā tavā vietā.

Econometrics research may affect government decision-making, claims Mihails Hazans

Migration, unemployment, earnings, economics of education –these are only a few research topics that Mihails Hazans works on. He is not only a professor of econometrics at the University of Latvia, Faculty of Economics and Management. Mihails is also the principal investigator of many projects and an independent labour market expert. He has just received “Spidola Award” for socially important research in demography. Mihails’ students take part in the research process, too. Results of his research often affect the Latvian government decision-making.

Vērtīgs medicīnas literatūras dāvinājums Latvijas Universitātes Bibliotēkai

Daiga ŠLAHOTA

LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēka

Ar latviešu biedrības «Daugavas Vanadzies» (ASV) un tās priekšsēdētājas Astras Iesalnieks starpniecību Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēka uzsākusi sadarbību ar ASV dienviņdastrumu daļas Veselības izglītības centra SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēku (*Health Sciences Library*). Pateicoties tās direktorei Donnai Fleikai (*Donna Flake*), LU Bibliotēka saņēmusi dāvinājumā jau divus jaunu medicīnas grāmatu un periodisko izdevumu sūtījumus.

Veiksmīgas sadarbības aizsākums

Sadarbība aizsākās pagājušā gada rudenī, kad Latvijas Universitātes Bibliotēka uzsāka saraksti ar latviešu biedrības «Daugavas Vanadzies» priekšsēdētāju Astru Iesalnieks. Šī latviešu biedrība meklēja sadarbības partneri, lai uz Latviju sūtītu jaunāko medicīnas literatūru. LU Bibliotēka atsaucās uz saņemto sadarbības piedāvājumu un uzsāka saraksti ar SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēkas direktori Donnu Fleiku.

Minētais Veselības izglītības centrs SEAHEC ir izglītības organizācija, kas apkalpo veselības aprūpes speciālistus ASV dienviņdastrumu daļā. Tas ir izveidojis ciešu sadarbību ar apgabala slimnīcām, veselības departamentiem un citiem veselības centriem. Visas šīs veselības aprūpes iestādes tiek izmantotas gan kā mācību centri medicīnas speciālistiem, studentiem, gan kā tālākizglītības programmu kvalifikācijas celšanas vietas.

Veselības izglītības centrs SEAHEC sadarbojas ar Jauno Hannoveres reģionālās medicīnas centru (*New Hannover Regional Medical Center*), kas arī ir viens no populārākajiem centriem valsts dienviņdastrumu reģionā. Uz sadarbības līguma pamata tie abi nodrošina rezidences treniņa programmas un studentu rotāciju savā reģionā.

SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēka kā SEAHEC sastāvdaļa apkalpo visus ASV dienviņdastrumu daļas medicīnas speciālistus un studentus. Tā ir izvirzījusi mērķi kļūt par primāro veselības aprūpes izglītības resursu un novatoru veselības aprūpes izglītībā Ziemeļkarolinā. SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēka sadarbojas ar bibliotēkām Eiropā un, pateicoties «Daugavas Vanadzies» starpniecībai, arī Latvijā.

Divi nozīmīgi dāvinājumi

ASV latviešu biedrību «Daugavas Vanadzies», ASV dienviņdastrumu daļas Veselības izglītības centra SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēku un Latvijas Universitātes Bibliotēkas Medicīnas bibliotēku kopīgā sadarbībā ir apvienojis cēls mērķis: nodrošināt medicīnas studentus – nākamos medicīnas un veselības aprūpes speciālistus – ar jaunāko informāciju medicīnas zinātnē. Aug jauna mediķu paaudze, kas turpmāk uzņemsies atbildību par sabiedrības veselības attīstību.

Pirmais grāmatu un žurnālu dāvinājums no SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēkas tika saņemts šī gada maijā, drīz pēc tam, jūnijā, pienāca vēl viens periodisko izdevumu sūtījums.

Atzīmējot šo notikumu, LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēkā no 16. novembra līdz 30. decembrim skatāma izstāde «ASV medicīnas bibliotēku un informācijas centru dāvinājums LU Bibliotēkai».

Biedrības «Daugavas Vanadzis» priekšsēdētāja Astra Iesalnieks raksta, ka atkarībā no ASV bibliotēku ekonomiskajiem apstākļiem un saņemto materiālu daudzuma uz Latviju arī turpmāk tiks pārsūtīta jaunākā medicīnas literatūra.

SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēkas direktore Donna Fleika un latviešu biedrības «Daugavas Vanadzis» priekšsēdētāja Astra Iesalnieks ir solījušas apmeklēt Latvijas Universitātes Bibliotēku nākošgad. Aizsāktā sadarbība, iespējams, turpināsies arī turpmākos projektos.

Izstādes atklāšanā LU Bibliotēkas direktores vietniece Mārīte Saviča atzīmēja, ka LU Bibliotēka ir saņēmusi nozīmīgus un saturiski bagātus dāvinājumus, kas tagad papildina LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēkas krājumu. Kopā saņemti 165 pēdējo gadu izdevumi patoloģijas un klīniskās medicīnas nozarē, fizioloģijā, imunoloģijā, veselības aizsardzībā, ķirurģijā, neiroķirurģijā, kā arī bioloģijas zinātnēs, medicīnas ētikā un neiropsiholoģijā. LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēkā tagad pieejami arī tādi medicīnas nozarē populāri un pasaulē pazīstami žurnāli kā *American Journal of Clinical Pathology*, *Annals of Allergy, Asthma & Immunology*, *BMJ (British Medical Journal)*, *Journal of Neurosurgery* u. c.

Pateicoties SEAHEC Veselības zinātņu bibliotēkas direktores Donnas Fleikas entuziasmam, šīs grāmatas un žurnāli uz LU Bibliotēku atceļojuši no Lojolas Universitātes Medicīnas centra (*Loyola University Medical Center*), Bērnu slimnīcas Klīniskās un pētniecības bibliotēkas Kolorādo (*Clinical and Research Library. The Children's Hospital*), Sieviešu slimnīcas Valsts bibliotēkas Palmīrā (*Power Memorial Library Magee-Womens Hospital*), Meharija Medicīnas koledžas Tenesī (*Meharry Medical College*), Valsts slimību kontroles un profilakses centra Valsts Veselības bibliotēkas un informācijas centra Atlantā (*CDC Public-Health Library and Information Center*).

Medicīnas fakultātes prodekāns profesors Uldis Vikmanis izstādes atklāšanā klātesošajiem pastāstīja par finansiālo atbalstu, ko arī fakultāte savulaik saņēmusi no ASV dzīvojošajiem latviešiem – profesora Jāņa Kļaviņa, profesora Jāņa Eglīša ar kundzi Irmu Eglīti u. c. Viņš pateicās LU Bibliotēkai par uzsāktu sadarbību un ieguldīto darbu izstādes veidošanā. Saņemtais dāvinājums ļauj paplašināt LU Medicīnas fakultātes studentu studiju un zinātniskās pētniecības iespējas.

Arī LU Medicīnas fakultātes studentu pašpārvaldes priekšsēdētājs Dāvis Karnītis studentu vārdā pateicās LU Bibliotēkai par sagatavoto izstādi un jaunajiem izdevumiem, kas nodrošina piekļuvi vēl plašākam informācijas resursu klāstam.

ASV medicīnas bibliotēku un informācijas centru dāvinājums piesaistījis Latvijas augstskolu un veselības organizāciju uzmanību. Atklāšanas pasākumā piedalījās viesi no Rīgas Stradiņa universitātes un Nacionālā veselības dienesta. Pēc izstādes atklāšanas LU Bibliotēka no Nacionālā veselības dienesta ir saņēmusi grāmatu dāvinājuma piedāvājumu veselības aizsardzībā un veselības statistikā.

Pateicība visiem dāvinātājiem

LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēka ir jaunākā LU Bibliotēkas nozaru bibliotēka, tāpēc tā ikreiz ar pateicību piemin un atceras visus, kas līdzdarbojušies tās krājuma veidošanā, dāvinot studiju procesam noderīgas grāmatas, tostarp regulārus grāmatu dāvinājumus LU Bibliotēkai sniedz arī LU Medicīnas fakultātes mācībspēki un studentu pašpārvalde.

Grāmatas saņemtas no LU Medicīnas fakultātes prodekāna un Onkoloģijas katedras vadītāja profesora Ulda Vikmaņa,

LU Bibliotēkas direktores vietniece Mārīte Saviča izstādes atklāšanā

LU Medicīnas fakultātes prodekāns profesors Uldis Vikmanis

LU Medicīnas fakultātes studentu pašpārvaldes priekšsēdētājs Dāvis Karnītis

Dermatoveneroloģijas katedras vadītāja profesora Andra Rubina, Farmakoloģijas katedras vadītājas profesores Viņas Zaigas Klušas, Medicīnas pedagoģijas, ētikas un vēstures katedras profesora Arņa Vīksnas, Ķirurģijas katedras asociētā profesora Igora Aksika, Internās medicīnas katedras asociētā profesora Mārcņa Lejas, Medicīnas fakultātes pasniedzējas Daces Bērziņas un habilitētās medicīnas zinātni doktoras profesores Ainas Dālmanes.

Dāvinātāju vidū ir LU Bibliotēkas apmeklētāji Alberts Auziņš, Pēteris Brūveris, Ingrīda Kalniņa, Zane Patmalnika, Gaļina Rubene, Andra Plāvēja, Jeļizaveta Sokolovska u. c. Starp dāvinātājiem jāmin SIA «Gulbja laboratorija» un klīniskās toksikoloģijas konsultants Andris Adamovičs, kurš dzīvo ASV.

Ikviens interesents ir aicināts apmeklēt LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēku Šarlotes ielā 1a un atrast studijām un pētniecības darbiem piemērotus izdevumus!

A valuable contribution of medical literature to the Library of the University of Latvia

With the support of the Women's Auxiliary «Daugavas Vanadzēs» (USA) and its President Astra Iesalnieks, the University of Latvia (UL) Library has formed cooperation with the Health Sciences Library of South East Area Health Education Centre (SEAHEC). Owing to Donna Flake, the director of SEAHEC, the UL Library has received two donations of new medical books and periodicals. The UL Medical Library is the youngest branch library of the UL Library. Therefore, all contributions to its collection that can be applied in the process of studies are highly appreciated. It is noteworthy that many contributions to the UL Library are also regularly made by the staff of the UL Faculty of Medicine and the Student Council.

Latviešu biedrība «Daugavas Vanadzēs» (ASV) ir sieviešu organizācija, kas darbojas kā latviešu aprūpes biedrības «Daugavas Vanagi» (ASV) sastāvdaļa. Latviešu aprūpes biedrība «Daugavas Vanagi» ir bezpeļņas, nevalstiska, labdarības biedru organizācija. To veido vietējās «Daugavas Vanagu» apvienības un kopas, kas atrodas Amerikas Savienotajās Valstīs, Kanādā, Austrālijā, Dienvidamerikā, Rietumeiropā un Latvijā. Kopā «Daugavas Vanagi» un «Daugavas Vanadzēs» veido «Daugavas Vanagu» saimi.

<http://daugavasvanagi.us/>

http://daugavasvanagi.us/Vanadzēs_LV

ASV dienvidaustrumu daļas Veselības izglītības centrs SEAHEC (South East Area Health Education Center) ir Veselības zinātnu fonda bezpeļņas izglītības organizācija, ko vada valdes loceklī.

<http://www.seahec.net/>

LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēka ir jaunākā LU Bibliotēkas nozaru bibliotēka. Tā atvērta lietotājiem kopš 2010. gada septembra. Pašlaik tās krājums sasniedzis 6700 eksemplārus, lasītāju skaits ir vairāk nekā 1400, tai skaitā 21% medicīnas speciālistu un arī viesi no citām Latvijas augstskolām un mācību iestādēm.

<http://www.lu.lv/biblioteka/par-biblioteku/struktura/medicinas/>

Saņemtais dāvinājums ļaus paplašināt studentu studiju un zinātniskās pētniecības iespējas

Rāpuliši, kas saņemti dāvanā no LU Juridiskās fakultātes dekānes Kristīnes Stradas-Rozenbergas rokām, jau esot vairākas reizes uzlaikoti, bet tiks glabāti piemiņai

Topošā juriste trīnīšu mamma godā

Madara HENKELE

Līdzās studiju procesam ikvienā no Universitātes fakultātēm ir savi ikdienišķi un arī pavisam negaidīti priecīgi notikumi. Tā septembrī Latvijas Universitātes (LU) Juridiskajā fakultātē nonāca ziņa par kādu fakultātes studentu Viktoriju Buivīdi, kas nupat kļuvusi par trīs mazuļu māmiņu.

Ar Viktoriju esam tikušās divas reizes. Pirmo tad, kad Elizabete, Alekss un Marks vēl bija tikai pāris nedēļas veci, bet otro reizi gada nogalē, kad bērniņi jau krietni paaugušies, ar interesi vēro ciemiņus un, mammas samīloti, atbild ar smaidu.

Runājam gan par studijām, gan darbu policijā, gan arī atsevišķiem nākotnes plāniem, bet saruna nepieķēpi atgriezās pie trim mazuļiem, kas pieraduši saņemt nedalītu mammas un tēta uzmanību. Šķiet, ka tāpat sākas arī katra Viktorijas atbilde uz tālruna zvanu: «Sveiki! Šeit trīnīšu māmiņa.»

Viesi no fakultātes ir bijis liels pārsteigums, jo par gaidāmo ģimenes pieaugumu Viktorija bija informējusi tikai tuvākās draudzenes. Viktorija, Ģirts un LU JF dekāne Kristīne Strada-Rozenberga

Mazo resgaļu tēti, savu vīru Ģirtu, Viktorija satikusi, uzsākot darbu Rīgas pašvaldības policijā, dežurdaļā. Darba gaitu laikā arī nolēmusi, ka būs nepieciešama atbilstoša izglītība, jo ka gan varot iesākt policists, kas nezina likumus?

Lai gan Ģirts uzreiz izvēlējies tiesību zinātnes studijas, Viktorija uzsāka mācības bijušajā Latvijas Policijas akadēmijā. Tagad viņa par to mazliet iesmejas, minot, ka toreiz studijas Latvijas Universitātē šķitušas pārāk nopietnas un varbūt par daudz sarežģītas.

Pēc Latvijas Policijas akadēmijas likvidēšanas visu tās studiju programmu realizāciju pārņēma Latvijas Universitāte un studenti nonāca LU Juridiskajā fakultātē. Viktorijai gan par šo notikumu ir tikai patīkamas atmiņas; viņa pat priecājas, stāstot par pasniedzējiem un apgūtajiem kursiem šeit. Lai gan strādājusi pilnu slodzi un tādēļ izvēlējusies neklātienas studijas, viņa atzīst, ka Universitātē saņēmusi pat vairāk pasniedzēju uzmanības nekā iepriekš akadēmijā. Sarežģītumu un nesaskaņu ar pasniedzējiem nav bijis nevienā jautājumā. Varbūt tas esot individuāli, bet Viktorija uzskata, ka jaunā vidē jāiemācās sadzīvot ar tur pastāvošajiem noteikumiem un prasībām. Pasniedzēji esot krietni stingrāki, bet arī daudz vairāk paskaidrojot. Protams, ka lekcijas nākas apmeklēt kaut vai negribot, un atrast pienācīgu laiku sprīdi studijām vienmēr nav viegli, bet pūles vienmēr ir tā vērtas, un prieks par vērtējumu nevilots. Turklāt Universitātes diplomam būšot pavisam cita vērtība.

Arī pasniedzēji par Viktoriju stāsta kā par centīgu, gudru un enerģijas pilnu studentu. Studiju biedri viņu raksturo kā apbrīnojami dzīvespriecīgu un atsaucīgu.

Gaidot bērniņus, Viktorija nokārtojusi divas sesijas, un nu atlicis tikai diplomdarbs un pēdējais semestris, kurā vēl apgūstami trīs studiju kursi. Kad tikāmie septembrī, jaunā māmiņa fakultātes dekānei steidza atvainoties, ka nav spējusi pieteikt diplomdarba tematu. Tagad gan sapratusi, ka šajā

semestrī studijas nepabeigs, jo visa uzmanība jāvelta mazuļiem. Kā viens ieraudas, tā korī pievienojas pārējie. Vienai ar to tikt galā būtu ļoti grūti, tādēļ palīdz arī vecvecāki un tētis Ģirts pat darbā lūdzis atvaļinājumu bērnu kopšanai. Jaunie vecāki nolēmuši kādu laiku palikt mājās un rūpēties par mazuļiem abi. Viņi tomēr ir pilni optimisma – citiem esot grūtāk tikt galā ar vienu bērniņu nekā viņiem ar trim.

Ģirts nupat pabeidzis studijas un ieguvis bakalaura grādu tiesību zinātnē. Viktorija mazliet skumst, ka neizdosies absolvēt Universitāti kopā ar draugiem un kursa biedriem šajā semestrī, bet ir apņēmības pilna atsākt studijas janvārī. «Tagad gan tām neizdosies atlicināt tik daudz laika, kā gribētos, bet vismaz ievirze diplomdarba pētījumam ir izvēlēta. Rakstīšu par to, ko zinu un atceros no darba policijā. Pētīšu, kur ir robeža sīkā huliģānisma nošķiršanai administratīvajās tiesībās un krimināltiesībās,» stāsta Viktorija, piebilstot, ka vēl ir jāuzrunā arī iecerētais darba vadītājs.

Vēl vairāk labu vārdu nekā par zinošajiem pasniedzējiem Viktorijai ir par fakultātes vispārējo personālu. Īpaši viņa uzteic bijušo studiju metodiķi Guntu Gregersoni, kas palīdzējusi gan ikdienišķu studiju procesa problēmu risināšanā, gan nav liegusi padomu, kad meklēts atbilstošākais temats diplomdarbam.

Jaunie vecāki sarunas gaitā vairākkārt min neskaitāmos sveicējus. To esot bijis daudz un arī pavisam negaidīti. Gan slimnīcā, gan pēc tam mājās ciemojušies draugi, radi un kolēģi. Ar īpašu prieku abi atceras LU Juridiskās fakultātes dekānes Kristīnes Stradas-Rozenbergas vizīti septembrī. «To negaidījām nemaz, jo par to, ka mums būs trīnīši, biju stāstījusi tikai tuvākajām draudzenēm kursā,» atceras Viktorija. Toreiz ciemošanās laikā katram bērniņam bija sarūpēta Universitātes jubilejas

sudraba lata monēta un vēlējums reiz pievienoties fakultātes studentu pulkam – rāpulis ar uzrakstu «Juridiskās fakultātes students pēc 18 gadiem».

Rāpulis jau esot vairākas reizes uzlaikoti, bet tos lietot ikdienā jaunā māmiņa negrib, jo vēlas saglabāt par piemiņu. «Varbūt bērniņi ies mūsu pēdās; būsīm liela juristu ģimene, un mazajiem būs saglabāta šī pirmā liecība par to,» spriež Viktorija.

Pirmā iedvesma tiesību studijām varētu būt arī mammas puncī kopā aizvadītā sesija: «Gatavojos eksāmeniem un skaļi lasīju gan Civillikumu, gan pierakstus. Pēc tam šķita, ka atbildes atrast ir daudz vieglāk, jo pārbaudījumam bija mācījušās četras, nevis viena galva,» smeļoties stāsta mazuļu māmiņa.

Ģirts un Viktorija šobrīd gaida, kad mazie sāks rāpot – tad būšot mazliet vieglāk. Tētis jau nākamajā semestrī uzsāks studijas maģistrantūrā. Māmiņa gan vēl ļaus bērniņiem paaugties, bet turpināt studijas gribēs noteikti. Viņa arī min kļusu sapni kādreiz strādāt tiesā vai prokuratūrā, un tas bez atbilstošas izglītības nebūšot iespējams.

Foto no privātā arhīva.

A soon-to-be lawyer and mother of triplets

Although now she refers to herself as the mother of triplets, Viktorija Buivide is a joyful and diligent student at the UL Faculty of Law as well as an employee at Riga Municipality Police. Despite the new responsibilities, she intends to start working on her Bachelor Thesis and plans to graduate next summer. She has only good things to say about the professors and staff of the Faculty and finds all academic requirements reasonable. Viktorija is grateful to all who have congratulated her and says that for some people it may be a bigger challenge to take care of just one baby than for her – of the three little ones.

Ar trīs lolojumiem Elizabeti, Aleksu un Marku

Sporta spēles

Latvijas Universitātes darbiniekiem «Jampadracis 2011»

Jau 9. gadu Latvijas Universitātes darbiniekiem tiek rīkotas sporta spēles «Jampadracis». Šogad tās norisinājās 28. septembrī Latvijas Universitātes 92. jubilejas ietvaros sporta namā «Arkādija», un tajās piedalījās gandrīz 100 Universitātes darbinieku un docētāju.

Pie balvām dažādos sacensību veidos tika visas komandas. Pašu galveno balvu – Ekonomikas un vadības fakultātes bijušā dekāna profesora Edgara Vasermaņa ceļojošo kausu – izcīnīja LU administrācijas darbinieku komanda, otrie labākie izrādījās Ekonomikas un vadības fakultātes, bet trešie – Juridiskās fakultātes pārstāvji.

Uzvarētāju komanda

LU darbinieku sporta spēles «Jampadracis 2011» tika atklātas ar «Latvijas Universitātes sporta» valdes priekšsēdētāja Uģa Bisenieka svīnīgo uzrunu un LU karsējiemeņu priekšnesumu

Jampadracis 2011 sports games for the University of Latvia staff
Jampadracis 2011 games for the UL staff have been organized for the 9th year. This year, they took place at the sports complex Arkadija on September 28 as part of the 92nd birthday celebration of the University. 100 staff members and lecturers of the University participated in this event.

Kausu LU administrācijas komandas kapteinim Jānim Saulītim pasniedz Uģis Bisenieks

Lietussargs
Ls 9,50

Latvijas Universitātes suvenāri

www.lu.lv/par/suveniri

Suvenārus var iegādāties Raiņa bulvārī 19, 127. telpā

Glāze
Ls 5,00

Termokrūze
Ls 6,95

Krūze
Ls 5,50

Pildspalva komplekts
Ls 12,00

T-krekls
Ls 7,00

Atstarotājs
Ls 1,50

Jubilejas 1 lata monēta (sudrabs)
Ls 23,18

Plānotājs
Ls 2,00

Pildspalva
Ls 1,40

Zimulis
Ls 0,49

Nozīmīte
Ls 0,85

Lina auduma maisiņš
Ls 4,50

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

08.09.

Izdots ceturtais dzejas disks «Dzejas piegrieztnē»

Literatūras festivāla «Dzejas dienas» laikā tika prezentēts ceturtais ar Latvijas Universitātes radio NABA atbalstu tapušais dzejas disks «Dzejas piegrieztnē», kurā iekļauti 19 dzejnieku darbi pašu autoru izpildījumā.

17.09.

Noticis Latvijas vēsturnieku Pirmais kongress

Norisinājies Latvijas vēsturnieku Pirmais kongress «Latvijas vēsture: pētniecības stāvoklis, izpētes problēmas un risinājumi». To organizēja Latvijas vēstures Mazās bibliotēkas atbalsta fonds, Latvijas Vēsturnieku komisija, LU Latvijas vēstures institūts, LU Vēstures un filozofijas fakultāte, Daugavpils Universitātes Latgales pētniecības institūts.

20.09.

Pārskats par Baltijas valstu attīstības scenārijiem

20. septembrī notika Igaunijas tautas attīstības pārskata 2010./2011. «Tautas attīstības Baltijas ceļš divdesmit gadu garumā» prezentācija, kurā demogrāfijas, izglītības, valodas politikas, sociālās politikas, darba tirgus, integrācijas un citu jomu eksperti no Baltijas jūras reģiona iepazīstināja ar

savstarpēji salīdzināmiem Baltijas valstu rādītājiem, atklājot Igaunijas, Latvijas un Lietuvas aktuālo nozaru problemātiku.

23.09.

Zinātnieku naktī – aizraujošā ķīmija

Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros 23. septembrī Zinātnieku naktī durvis vēra Latvijas Universitātes fakultātes, zinātniskie institūti, laboratorijas un Botāniskais dārzs, lai gan maziem, gan lieliem apmeklētājiem daudzveidīgās aktivitātēs atklātu 2011. gada tēmu – aizraujošā ķīmija.

27.09.

Jauno mediķu skolā mācīsies 256 skolēni

LU Medicīnas fakultātes Jauno mediķu skolā 2011./2012. gadā mācīsies 256 vidusskolēni no visas Latvijas, no tiem 131 turpinās mācības otro gadu, bet 125 apmeklēs skolu pirmo gadu.

30.09.

Programma «Rakstiskā tulkošana» ieguvusi kvalitātes zīmi

LU Humanitāro zinātņu fakultātes Sastatāmās valodniecības un tulkošanas nodaļas profesionālā maģistra studiju programma «Rakstiskā tulkošana» ir sertificēta kā Eiropas maģistra līmeņa tulkošanas programma.

01.10.

Nosvinēta Latvijas Universitātes 92. jubileja

Šī gada 1. oktobrī notika Latvijas Universitātes 92. jubilejai veltītā Senāta svinīgā sēde, kuras laikā tika pasniegti diplomu Latvijas Universitātes Goda doktoriem un emeritūs profesoriem. Tāpat notika doktoru promocijas ceremonija, bet vakara izskaņā norisinājās balle.

19.10.

Šoruden LU studē 403 ārvalstu studenti

LU 2011./2012. ak. gadā no kopējā studentu skaita, tas ir, no 17 790 studentiem, 403 ir ārvalstu studenti no 56 pasaules valstīm. No 403 ārvalstu studentiem 234 ir studenti bakalaura, maģistra, doktorantūras vai rezidentūras studiju programmās, kuri uzsākuši studijas, lai iegūtu atbilstošu grādu vai kvalifikāciju, savukārt 169 studenti ir ieradušies, lai savas studijas Latvijas Universitātē īstenotu kā viesstudenti.

20.10.

Jaunie zinātnieki par simboliem

LU notikusi «Zinātnes kafetīna», kas bija veltīta jauno zinātnieku pētījumiem par dažādiem simboliem un tēmai Dievs, raganas, velni un mūzika.

20.10.

Sadarbosies finanšu zināšanu veicināšanā

Latvijas Komercbanku asociācija un LU noslēdza memorandu, kura mērķis ir sadarboties finanšu prātības projekta realizācijā, lai kopējā darbā veidotu kvalitatīvu finanšu izglītību un mācību saturu, kas veicinātu finanšu zināšanu un prasmju līmeņa paaugstināšanos Latvijas sabiedrībā.

27.10.

Kongresā pulcējās zinātnieki no visas pasaules

2011. gada 24.–27. oktobrī Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte un Rīgas Latviešu biedrība sadarbībā ar LR Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas universitātēm un augstskolām rīkoja Apvienoto Pasaules latviešu zinātnieku III kongresu «Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte», kurā piedalījās 1200 dalībnieki no 15 valstīm.

03.11.

Profesorei Ausmai Cimdiņai piešķirts apbalvojums

Literatūrzinātniecei, Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Latvietikas un baltistikas nodaļas Latviešu literatūras vēstures un teorijas katedras literatūras teorijas profesorei, Latvijas Zinātņu akadēmijas

Gaišus svētkus!

www.facebook.com/LatvijasUniversitate
www.twitter.com/universitate_lv
www.draugiem.lv/universitate
www.youtube.com/universitate_lv

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

